

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΛΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΩΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΟΣ «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»
Ἐκδίδεται ἀνὰ δίμηνο

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΤΣΑΜΗ ΚΑΡΑΤΑΣΟΥ 29 - Τηλ. 913.919

Υπεύθυνος γιὰ τὴ σύνταξη τῆς ὕλης: ΑΘΑΝ. ΜΑΛΕΒΙΤΣΗΣ: Σκρᾶ 52, Καλλιθέα - Τηλ. 9561.500

Υπεύθυνος σύμφωνα με τὸν νόμο ΠΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Τσάμη Καρατάσου 29

ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΙΑΝΗ ΛΑΜΠΡΗ

Τοῦ «Χριστοῦ» καὶ τῆς «Λαμπρῆς» ἔπρεπε κά-
θε ξενητεμένος Κουκουβιστιανὸς νὰ ἐπιστρέψῃ
στὸ πατρογονικὸ του σπίτι, γιὰ νὰ γιορτάσῃ μα-
ζὶ με τοὺς οἰκείους του τὴ μεγάλη ἡμέρα. Αὐτὰ
γινόντουσαν τότε ποὺ ἡ οἰκογένεια ἔμενε στὴν
πατρικὴ γῆ καὶ ὁ ξενητεμένος ἦταν στὴν Ἀθήνα
ἢ τὴ Θεσσαλονίκη ἢ κάπου ἄλλου στὴν Ἑλλάδα.
Τότε ποὺ ὁ Κουκουβιστιανὸς ἄφηνε τὸν τόπο του
με σκοπὸ νὰ κερδίσῃ τὴ Ζωὴ του γιὰ λίγα χρό-
νια καὶ ὕστερα νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Κουκουβίστα.
Ἡ Κουκουβίστα ἦταν ἡ μεγάλη Μητέρα, ποὺ πε-
ρίμενε τὴν ἐπιστροφὴ τῶν παιδιῶν της, ἀλλὰ καὶ
ποὺ τὰ ξενητεμένα παιδιά της καρτεροῦσαν τὴν
ἡμέρα τοῦ νόστου στὴ μητρικὴ ἀγκαλιά της σὰν
ἐκπλήρωση τοῦ μεγαλύτερου πόθου των.

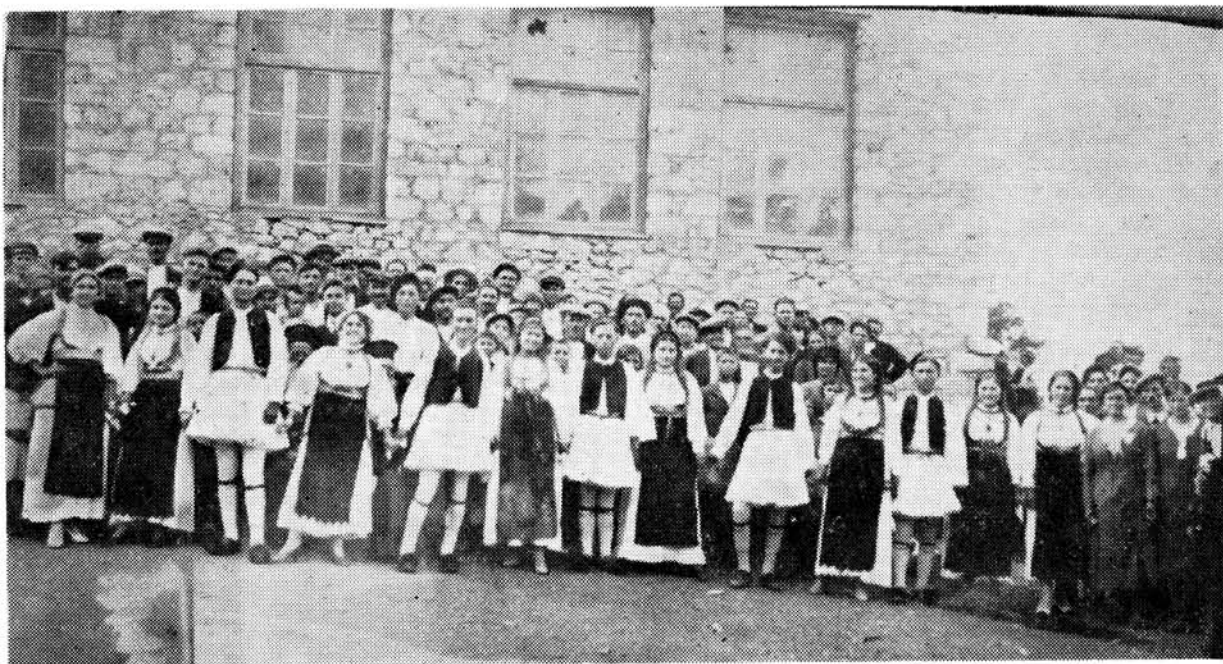
Ἡ Λαμπρὴ στὴν Κουκουβίστα ἦταν ἡ ἡμέρα
τῆς μεγάλης χαρᾶς. Χριστὸς ἀνέστη! ἀντιβοῦ-
σαν οἱ γειτονιές της, ποὺ μοσκομύριζαν ἀπὸ τὰ

ψηνόμενα ἀρνιά, ποὺ περιφερόντουσαν με τὶς ἐ-
λάτινες σοῦβλες ἐπάνω στὴ θράκα. Καὶ γύρω-
γύρω στεκόταν χαρωπὴ ἡ συντροφιά με τὰ τρα-
γούδια καὶ τὰ κεράσματα, ἐνῶ ὁ μέγας κουκου-
βιστιανὸς ἥλιος εἶχε ἀνέβει δυὸ καλάμια ψηλὰ
καὶ φωτοβόλαγε τὸν ἀναστημένο τόπο.

Εἶχε προηγηθῇ ἡ Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν, καὶ
οἱ Κουκουβιστιανοὶ εἶχαν σύρει τὸν θρησκευτικὸ
θρῆνο «Σήμερα μαῦρος οὐρανός, σήμερα μαύρη
μέρα...», ὥπου ἔφτανε ἡ «ἀναστάσεως ἡμέρα»
καὶ ἐλαμπρύνετο σύμπας ὁ λαὸς τῶν καταπονη-
μένων χωρικῶν.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ξενητεμένους δὲν θὰ ἐπιστρέ-
ψουν ἐφέτος στὴν Κουκουβίστα γιὰ νὰ γιορτά-
σουν τὸ Πάσχα, θὰ μεταφερθοῦν νοερῶς στὴν
κουκουβιστιανὴ Λαμπρὴ, γιὰ νὰ δυναμώσῃ μέσα
τους ἡ χαρὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ὅσοι
θὰ ἐπιστρέψουν στὴν πατρικὴ τους γῆ, θὰ ἀνα-

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ φωτογραφία εἶναι ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τοῦ Χρ. Λευκαδίτη, ἔχει ληφθῇ τὸ 1935 καὶ δείχνει σκηνὴ χο-
ροῦ μπροστὰ στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο, στὸ χοροστάσι, με τὴν εὐκαιρία κάποιας γιορτῆς.

Ἡ ἴδια φωτογραφία ἔχει δημοσιευθῇ καὶ στὸ βιβλίο τοῦ συγχωριανοῦ μας συγγραφέα Γεωργίου
Χαυιακοῦ «Ἱστορικά καὶ Λαογραφικά τῆς Κουκουβίστας» σ. 135, με ἓνα ὠραῖο στίχο:

«Ὅταν χορεύει ἡ λεβεντιά τῆς Πασχαλιάς τὴ μέρα,
ἔβροντοχτυπάει τὸ τύμπανο καὶ κελαηδεῖ ἡ φλογέρα».

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΔΟΥΛΕΙΑ

Όταν τελειώνουν τὰ πανηγύρια καὶ οἱ γιορτές πρέπει νὰ κλειδώνουμε τίς ἀναμνήσεις μας σὲ κάποια γωνιὰ τῆς καρδιάς μας καὶ νὰ ξαναρχίζουμε τὴ δουλειά.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως εἶναι δύσκολο ν' ἀκολουθήσουμε τὴν παραπάνω συμβουλή, γιατί ὁ φετεινὸς Χορὸς τοῦ Συνδέσμου μας ἦταν κάτι πρωτοφανές σὲ ἐπιτυχία, ἔτσι πὺν σὰν μιὰ εὐχάριστη φωτεινὴ ὀπτασία θὰ ξεφεύγει γιὰ πολὺν καιρὸ ἀπὸ τὰ μύχια τῆς καρδιάς μας καὶ θὰ ξαναγυρίζει στὴν ἐπιφάνεια γιὰ νὰ μᾶς κρατᾷ σὲ μιὰ συνεχῆ ἐξαψή.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Χοροῦ ἄρχισε μὲ τὴν πρωτοφανῆ συρροή πὺν ἀνάγκασε τὸν Πρόεδρο τοῦ Συνδέσμου μας νὰ θυμηθῇ τὴν εὐρύχωρη πλατεία τοῦ χωριοῦ μας καὶ νὰ ζητήσῃ συγγνώμη ἀπὸ τοὺς καλεσμένους, διότι κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ μπορούσε νὰ προβλέψῃ τὴ συμμετοχὴ αὐτῇ.

Συγχεκριμένα, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου μας εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἀγαπητοὶ Συγχωριανοί,
Φίλοι τοῦ χωριοῦ,

Ἐκ μέρους τοῦ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου μας θέλω νὰ σᾶς ἀπειθύνω δυὸ λόγια χαιρετισμοῦ καὶ εὐχαριστίας πὺν ἀνταποκριθήκατε στὴν πρόσκλησή μας καὶ μαζευτήκαμε ἐδῶ γιὰ τὴν ἐτήσια ἀναθερμανση τῶν σχέσεών μας, πὺν καθιερώθηκε ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια νὰ γίνεται στὸ πλαίσιο αὐτοῦ τοῦ χοροῦ.

Ἡ φετεινὴ προσέλευση εἶναι ἀνεπάντεχη καὶ ἡ Διοίκηση τοῦ Συνδέσμου μας ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά νοιώθει περήφανη γιὰ τὸ ξεφάντωμα αὐτὸ, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ζητήσῃ τὴ συγγνώμη σας γιὰ τίς ἀτέλειες στὴν ἐξυπηρέτηση πὺν προέκυψαν ἀπὸ τὴ συρροή τόσοσ πλῆθους.

Δὲν ἀντέχω στὸν πειρασμὸ νὰ μὴν μεταφερθῶ μὲ τὴ φαντασία μου στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ μας, ὅπου τὸ σημερινὸ πλῆθος, ἂν εἶχε μαζευτεῖ γιὰ ἕνα τέτοιο γλέντι, θὰ ἔφευγε σίγουρα ἀνασπατισμένο στίς ἀξέχαστες παραδόσεις μας μὲ ἀποθηκευμένο στὰ πνευμόνια του ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸν ἀσύγκριτο ἀγέρα τῆς Κουκουβίστας, καὶ μὲ σίγουρη τὴ λαχτάρα τῆς ἐπιστροφῆς στὰ ἄγια χώματα, ὅπου ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ οἱ δικοί μας γεννηθήκαμε.

Χωρὶς νὰ προσβάλω τοὺς ἀνθρώπους πὺν μόχθησαν σήμερα στὸ κέντρο αὐτὸ γιὰ νὰ κάνουν τὴν παραμονή μας ἄνετη, πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι αὐτὸ πὺν μᾶς προσφέρουν ἐδῶ στὴν πόλη συγκριτικὰ μὲ τὴν πιὸ ἀπέρριτη περιποίηση στὸ πανηγύρι τοῦ χωριοῦ μοιάζουν μὲ μιὰ κονσέρβα μπροστὰ σ' ἕνα φρέσκο λαχανικὸ.

Κονσέρβα στὰ γλέντια μας στὴν πόλη, κονσέρβα τυπικότητας στὴ συμπεριφορά μας μὲ τοὺς ἄλλους,

στηθοῦν ψυχικῶς καὶ οἱ ἴδιοι. Διότι ἡ Κουκουβίστα πὺν μᾶς ἀνέστησε ὡς ὑπάρξεις, θὰ ἐξακολουθῇ, ὅσο Ζοῦμε, νὰ ἀποτελῇ γιὰ μᾶς τὸν μόνο τόπο τῆς πραγματικῆς Ἀναστάσεως.

Εὐχόμαστε στοὺς ἀπανταχοῦ Κουκουβιστιανούς νὰ συμβῇ μιὰ τέτοια Κουκουβιστιανὴ Ἀνάσταση στὴν ψυχὴ τους καὶ στὸ πνεῦμα τους.

χαμόγελα σὲ κονσέρβα, αὐτὰ μᾶς προσφέρουν συνήθως σὲ ἀντάλλαγμα τῆς θυσίας μας ἢ τῆς ἀνοησίας μας νὰ κάνουμε τὸ σπιτικό μας στὴ μεγάλη πόλη.

Νά, γιατί ἡ νοσταλγία τοῦ γυρισμοῦ γιὰ ὅποιον γεύτηκε τὴν καθαρὴ φύση ἔτσι πὺν τὴν ἔφτιασε ὁ Θεὸς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ νοσταλγία τῆς Κουκουβίστας εἶναι ἕνα αἶσθημα πὺν δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφρασθῇ εὐκολα μὲ λόγια.

Καλὸ γλέντι λοιπόν.

Καὶ τὸ γλέντι ἄρχισε. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε φυσικὰ σὲ πρώτη θέση τὸ παραδοσιακὸ κλαρίνο πὺν πολὺ ἄξια μᾶς χάρισε ὁ κοντοχωριανὸς μας κλαρτζῆς Γιάννης Κούπας. Ἡ γενικὴ παρουσίαση τοῦ προγράμματος ἔγινε ἀπὸ τὸν γνωστὸ τηλεπαρουσιαστὴ Κώστα Βενετσάνο καὶ περιελάμβανε τραγούδι ἀπὸ τὴ Ζωζὼ Σαπουντζάκη, τὸν Κώστα Καρουσάκη, τὸν Γ. Πετρόπουλο. Μπουζούκι ὁ Πολυκανδριώτης. Χορὸς: Λίντα Ἀλμα - Γ. Φλερύ.

Στίς ἐκδηλώσεις περιελαμβάνετο καὶ ἡ κλήρωση λαχνῶν πὺν ἀπέδωσαν στὸ Σύνδεσμο σημαντικὰ ἔσοδα.

Τὸ μεγαλύτερο θραβεῖο ἦταν μιὰ διδούρα γιασοῦρτι φτιαγμένο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ μοναδικοῦ μᾶστορα Γιάννη Χαμηλοῦ, πὺν διατηρεῖ γαλακτοπωλεῖο στὴ Λαμία, τὸ γνωστὸ στὸ Πανελλήνιο «Στρογγα» τοῦ Μπαρμιαγιάννη, καὶ τυχερὸς αὐτοῦ τοῦ λαχείου ἦταν ὁ συγχωριανὸς μας καθηγητὴς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς καὶ πρώην Δ) ντῆς τοῦ Ὑπουργεῖου Οἰκονομικῶν Δημήτριος Ταξ. Κόλλιας.

Τὰ μικρότερα θραβεῖα ἦταν μιὰ τηλεόραση καὶ ἕνα φυγεῖο πὺν ἔτυχαν στοὺς τυχεροὺς Ἰωάννη Ξακουστό, καὶ Κυριάκο Λουκίσα.

Ὑπῆρχαν βέβαια καὶ ἄλλα ἀξιόλογα θραβεῖα πὺν προσέφεραν οἱ Γεώργιος Νικ. Πριόβολος, Παναγ. Σκεπετάρης, Εὐστάθιος Ράπτης, Παναγ. Χαδελές, Νίσα Κόλλια, Γρηγόριος Γρηγοριάδης, Γιάννης Κουφός, καὶ ἕνας ὥραιος πίνακας τοῦ χωριοῦ, προσφορά τοῦ Ρουμελιώτη φωτογράφου Ἀπ. Παντελῆ-Βαρδουσιώτη, Νίκης 20, Λόφ. Ἀξιωματικῶν, τηλ. 5719.780.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς κληρώσεως τοῦ λαχείου, ὁ Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Συνδέσμου μας Γεώργιος Κολλῶρης εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἀγαπητοὶ συγχωριανοί, ἀγαπητοὶ πατριῶτες καὶ φίλοι,

Εἶναι μεγάλη ἡ χαρὰ μας πὺν μᾶς δίδεται ἀπόψε ἡ εὐκαιρία νὰ ἰδωθοῦμε καὶ νὰ γλεντήσουμε ὅλοι μαζί. Θὰ θέλαμε νὰ θρίσκαμε μιὰ πολὺ μεγαλύτερη αἵθουσα ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ, νὰ ἔχουμε περισσότερη εὐρυχωρία καὶ ἄνεση, ἀλλὰ πιστέψτε μας, δὲν μπορέσαμε νὰ θροῦμε, γιατί δὲν ὑπάρχουν τέτοιες αἵθουσες, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὸ Γαλαξία τοῦ Χίλτον καί... ἄλλες, ἀλλὰ δὲν μπορούσαμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι ἡ πρόσκλησίς μας θὰ εὑρίσκε τέτοια ἀπήχησι καὶ ἡ προσέλευσις θὰ ἦταν τόσο μεγάλη καὶ συγκινητικὴ ὅσο αὐτὴ ἀπόψε ἐδῶ.

Ὅπως σᾶς εἶπε ὁ Πρόεδρός μας κ. Μαλεβίτσης, ἐπιθυμία μας μεγάλη εἶναι, μιὰ τέτοια ἐκδήλωσις χαρᾶς καὶ ἀγάπης νὰ πραγματοποιηθῇ στὸ χωριὸ μας, τὴν ὁμορφὴ Κουκουβίστα, σὲ μιὰ ἀπὸ τίς ἐκδρομὲς πὺν προτίθεται ὁ Σύνδεσμός μας νὰ πραγματοποιήσῃ προσηχῶς καὶ ἐκεῖ σᾶς ὑποσχομάστε νὰ σᾶς θάλουμε ὅλους σὲ θέσεις πὺν θὰ θλέπου ὅλες τὴν ὀρχήστρα καὶ δὲν θὰ ὑπάρχη θέμα χωρητικότητας τῆς πίστας,

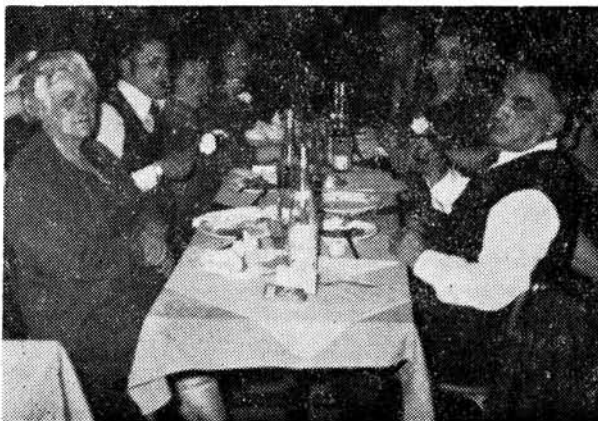
αφοῦ ἡ νέα πλατεῖα τοῦ χωριοῦ μας μπορεῖ νὰ χωρέσῃ μιὰ ὁλόκληρη πολιτεία.

Τὴν παραπάνω ἐκδήλωσι καθὼς καὶ ἄλλες θὰ τὶς ἀναγγεῖλουμε μὲ τὴν ἐφημεριδοῦλα μας καὶ παρακαλῶ ὅποιος δὲν τὴ λαθαίνει, νὰ μᾶς δώσῃ ἀπόψε ἢ νὰ μᾶς τηλεφωνήσῃ τὴ διεύθυνσί του, γιατί ἂν τυχὸν κάποιος δὲν τὴ λαθαίνει εἶναι γιατί δὲν ἔχουμε τὴ διεύθυνσί του ἢ τὴν ἔχουμε λάθος. Στὴ διεύθυνσι παρακαλῶ νὰ ἀναγράφεται καὶ ὁ ταχυδρ. τομέας.

Ἡ ἐφημεριδοῦλα μας φιλοδοξεῖ νὰ περιλάβῃ ἐργασίες, σχόλια, περιγραφές, ἀναμνήσεις, γεγονότα ἱστορικοῦ καὶ λαογραφικοῦ περιεχομένου, ἀπόψεις καὶ σχόλια ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπιθυμοῦμεν ἀπὸ τὴν ἐφημεριδοῦλα μας νὰ ἀκουσθοῦν καὶ οἱ ἀπόψεις καὶ ἀναμνήσεις ἀπλῶν ἀνθρώπων, ἀνθρώπων ποὺ ἔζησαν καὶ μόχθησαν κοντὰ στοῦ ἔλατο καὶ ποὺ ἀπὸ πρῶτο χέρι θὰ μᾶς δώσουν τὴν πληροφῶρι, εἴτε ἱστορικὴ εἴτε λαογραφικὴ εἶναι αὐτή.

Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλοῦμε, στείλτε μας τὰ γράμματά σας μὲ τὶς παρατηρήσεις σας. Δὲν εἴμαστε δημοσιογράφοι. Μπορεῖ νὰ κάνουμε καὶ κανένα λαθάκι. Μὴ μᾶς κρίνετε αὐστηρά. Φιλοδοξοῦμε νὰ δώσουμε μέσω τῆς ἐφημεριδοῦλας μας τὴν ἱστορία τοῦ χωριοῦ μας γιὰ νὰ τὴ μελετοῦν τὰ παιδιὰ μας, νὰ θυμοῦνται τὸν τόπο τῆς καταγωγῆς τους καὶ τὴ ρίζα τους. Ἐχει τὸ χωριὸ μας πλούσιο ὕλικὸ γιὰ συγγραφή καὶ εὐτυχῶς, ἔστω καὶ ἀργὰ θρέθηκαν ἄξιοι ἄνθρωποι, συγχωριανοὶ μας, ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, ὅπως ὁ Χρήστος Μαλεβίτης, ὁ Γιώργος Χασιακός, ὁ Θανάσης Μαλεβίτης καὶ ἄλλοι καὶ θὰ τὸ ἀξιοποιήσουν,

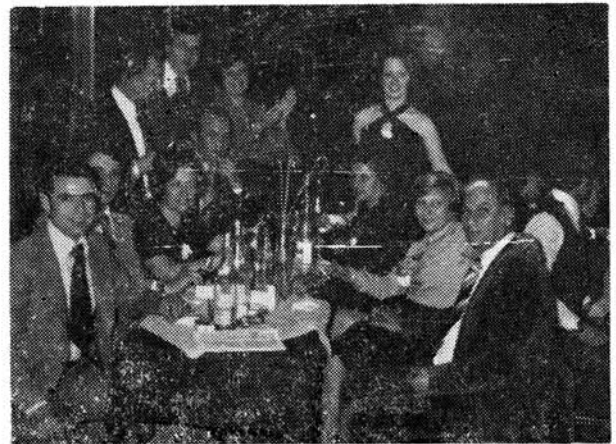
γιὰ νὰ τὸ παραδώσουμε στὰ παιδιὰ μας νὰ τὸ μελετοῦν καὶ νὰ προβληματίζονται.

Εὐχαριστῶ.

Στὴν ἀρχὴ ἀναθέσαμε τὴν περιγραφή τοῦ Χωροῦ σ' ἓνα σπουδαῖο ἐπαγγελματία δημοσιογράφο, ἀλλὰ στὸ τέλος πετάξαμε τὰ χειρόγραφα ποὺ μᾶς παρέδωσε διότι τίποτα δὲν μποροῦσε νὰ περιγράψῃ καλλίτερα ἀπὸ τὶς φωτογραφίες τὸ κέφι καὶ τὰ εὐχάριστα πρόσωπα αὐτῶν ποὺ συμμετεῖχαν στὴν ἐκδήλωσι. Ἔτσι, ἀποφασίσαιμε νὰ δημοσιεύσουμε μερικὲς φωτογραφίες, ὅσες μπορέσαμε νὰ βροῦμε.

Θὰ ἦταν παράλειψις ἂν δὲν ὑπογραμμίζαμε τὸ γεγονός ὅτι τὴ νύφῃ τὴν πλήρωσε ἡ εὐρύχωρη πίστα τοῦ κέντρου ποὺ ἀποδείχτηκε πολὺ μικρὴ καὶ ἀναστρέναζε κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴ τῶν παρισταμένων ποὺ δὲν ἔλεγαν νὰ τὴν ἐγκαταλείψουν καὶ συνεχῶς τὴ ζουλάγανε μὲ τὰ τακούνια τους, σὰν νὰ ἦταν στὸ ἄλῳν τοῦ πατέρα τους.

Ἄς εἶναι ὅμως ἔτσι καταλαθαίνουμε καλλίτερα γιατί δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε τὸ χωριὸ μας.

Ὁ Σύνδεσμος
Καλοσκοπιωτῶν
καὶ τὸ Δελτίο μας
σᾶς εὐχονται
ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

ΝΕΑ ΜΕΝΙΑ

Δημοσιεύουμε με μεγάλη μας ικανοποίηση ένα γράμμα που πήραμε από το νεαρό Λ. Κουφό. Το γεγονός ότι ο νέος αυτός συνεργάτης μας δεν μένει στο χωριό αλλά στην 'Αθήνα και παρ' όλ' αυτά διατηρεί τόσο ζωντανό το σύνδεσμο με το χωριό, αποτελεί ένα πρόσθετο στοιχείο που μας κάνει αισιόδοξους για το μέλλον της φυλής μας.

Είμαι ένα παιδί 11 χρόνων. 'Ονομάζομαι Λεωνίδας Κουφός. Γεννήθηκα στην 'Αθήνα. Οι γονείς μου όμως γεννήθηκαν σ' ένα χωριό που το λένε Κουκουβίστα ή άλλοιως Καλοσκοπή. 'Όταν πηγαίνω στην Κουκουβίστα κανένα Πάσχα ή για λίγες ημέρες το καλοκαίρι νοιώθω μια ιδιαίτερη συγκίνηση και ευχαρίστηση, επειδή είναι η ιδιαίτερη πατρίδα μας.

'Η Κουκουβίστα βρίσκεται περιτριγυρισμένη από ψηλά βουνά που νομίζεις ότι ή κορυφή τους άκουμπά στον συννεφιασμένο ούρανό. Οι άνθρωποι που κατοικούν σ' αυτό το χωριό είναι φιλήσυχoi και καλόκαρδοι. 'Ασχολούνται περισσότερο με την κτηνοτροφία και την γεωργία. 'Εγώ νοιώθω πολύ ευχάριστα σ' αν βρίσκομαι ανάμεσά τους. Μαζί με τα παιδιά τρέχω στις διάφορες τοποθεσίες του χωριού. 'Εμένα μου άρεσει περισσότερο το Στρογγυλό όπως το λένε, γιατί έχει κυκλικό σχήμα. 'Εκεί σκαρφαλώνουμε πάνω στα βράχια και μπαίνουμε μέσα στην έρημη στήνη του μπάρμπα Γιάννη (Κωστάκου). 'Ο πιο καλός φίλος μου είναι ο γιός του Τάκη Μώρη γνωστός ως Μαλαμούλη, ο Θύμιος. Θυμάμαι μία φορά ήμασταν μαζί και παίζαμε, μου είπε ξαφνικά: «'Ασι μι όρε σύ, θέλω να πω να κβαλήσω το μπλάρ». 'Εγώ λίγα πράγματα κατάλαβα. 'Τι να το κάνετε! Κάποτε θα συννενοηθώ μαζί του και τότε θα τα πούμε.

'Ιδιαίτερη χάρη έχει η Κουκουβίστα τον 'Απρίλιο. Τότε που τα βουνά έχουν χιόνια, φεύγει ξαφνικά ο χειμώνας και οι χρυσές άκτινες του άνοιξιότικου ήλιου δίνουν ένα ιδιαίτερο χρώμα στην Κουκουβίστα. Οι λιγοστοί ξένοι που έρχονται στο χωριό μας μένουν κατάπληκτοι απ' την ώραία υποδοχή που τους κάνουμε και απ' την όμορφη θέση του χωριού μας.

Παρ' όλο που οι χωριανοί μας έχουν εργασία πηγαίνουν τακτικά στην εκκλησία. Κανείς τους δεν λείπει από το σπίτι του Θεού την Κυριακή. Τα Χριστούγεννα τους βρίσκουν όλους χαμογελαστούς και χαρούμενους. Το ίδιο και η Λαμπρή. Τότε ή νύχτα μεταβάλετε σε μέρα από τις φωτοβολίδες και τα πυροτεχνήματα των παιδιών.

'Όταν γίνεται ένας γάμος ή βαπτίσηά όλο το χωριό τραγουδάει και χαίρεται. Και όταν γίνεται καμιά κηδεία ή κανένα μνημόσυνο όλο το χωριό θλίβεται κατάκαρδα και μοιρολογά.

Αυτά έχω να σας πω για την ώρα αγαπητοί μου χωριανοί και φίλοι. 'Ελπίζω μία άλλη φορά να σας γράψω περισσότερα.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Γ. ΚΟΥΦΟΣ

'Αμπελόκηποι

Σχόλια • | | | | | | | | | | | για το Δελτίο μας

Πολλές φορές άκουμε επιγραμματικά σχόλια για το Δελτίο μας μη μπορώντας εύκολα να ξεχωρίσουμε τα όρια πραγματικότητας και ένθουσιασμού. Τα παραδίδουμε άτόφια στους αναγνώστες μας, όπως μας έρχονται:

—Αυτή δεν είναι έφημερίδα χωριού αλλά νομού.

(Φίλιππος Χατζήμπεης, Φιλοθέη)

—Δεν αφήνω ούτε άράδα αδιάβαστη.

(Γεώργιος Μώρης (Ξεστρούπας), Θεσσαλονίκη)

—Νά το δούμε να πουλιέται και στα περίπτερα.

(Φίλιππος Τριανταφύλλου, 'Αθήναι, Γερανίου 10).

—Το δελτίο μας προσφέρει καθαρή έλληνική κουλτούρα. (Γιάννης Κουφός, 'Υμηττού 64, Χολαργός).

—Πρέπει να ληφθή μέριμνα ώστε αρκετός αριθμός εντύπων να διαφυλάσσονται προσεκτικά εις τα αρχεία του Συνδέσμου δια να είναι δυνατόν εις το μέλλον να συρραφούν εις είδος βιβλίου, εις το όποιο θα δύνανται οι μεταγενέστερες γενεές να εντυπωθούν διότι το βιβλίο αυτό θα είναι ή ιστορία του χωριού μας. (Δημήτριος Ε. Κόλλιας, 'Αμερική).

—Το διαδάζω πιο ευχάριστα από κάθε άλλη τοπική έφημερίδα. (Νίκος 'Αντωνίου, Ιατρός όρθοπεδικός).

—Το καλλίτερο έργο του Συνδέσμου μας.

(Γιούλα Μ.χ. Παπαδοπούλου (Γ. Χαραλάμπους), Πάντου 1 - Βείκου).

—Κάθε Δελτίο με φέρνει πιο κοντά στο χωριό (Β.Π. Χαμηλός, Κολωνός).

"Όταν μιλούν οι αριθμοί

Δημοσιεύουμε στατιστικά στοιχεία που δείχνουν την εξέλιξη του πληθυσμού του χωριού μας τα τελευταία εκατό χρόνια:

'Απογραφή 1879	κάτοικοι 811
» 1889	» 786
» 1896	» 870
» 1907	» 832
» 1920	» 910
» 1928	» 908
» 1940	» 842
» 1951	» 610
» 1961	» 404
» 1971	» 182

"Όταν μιλούν οι αριθμοί πρέπει κανείς να σπαίρνει και να άφουγκράζεται με προσοχή για να καταλάβη το νόημά τους. 'Αφίνουμε λοιπόν τα στοιχεία αυτά για να τα σχολιάσουν όσοι άσχολούνται με την μελλοντολογία, και να προβλέψουν τί θα γίνη στα χρόνια που έρχονται.

ΟΙ ΑΘΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑΣ

Οί νέοι σήμερα πολλές φορές ξεχνούν την ωραία παράδοση που υπήρχε στην αρχαία Ελλάδα να αθλούνται οί ελεύθεροι πολίτες με τη γυμναστική και γενικώτερα με τόν άθλητισμό. Η παράδοση αυτή μπορεί να ξεχάστηκε σε πολλά μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά ζωντανεύει πολλές φορές ανεπάντεχα εκεί όπου δεν τὸ περιμένει κανείς σε μικρά χωριά, σε δύσκολους χρόνους μέσα σε οίκογένειες που θά ἔλεγε κανείς ὅτι θά τίς απορροφούσε περισσότερο τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιβιώσεως.

Κάθε φορά που ἔνα τέτοιο φαινόμενο ἔρχεται στήν ἀντίληψή μας, θυμόμαστε τίς ωραίες συζητήσεις στήν Πολιτεία τοῦ Πλάτωνα, ὅπου ἡ ἀπασχόληση με τόν ἀθλητισμό εἶχε πρωταρχική σημασία.

Σκεφθήκαμε νά ὑπενθυμίσουμε στοὺς νέους τοῦ χωριοῦ μας λαμπρά παραδείγματα παιδιῶν τῆς Κουκουβίστας γιά τὰ ὁποῖα μπορεῖ ὁλόκληρη ἡ Ελλάδα νά εἶναι περήφανη, παιδιῶν που κράτησαν τήν ἱερή φλόγα τῆς ἑλληνικῆς ἀθλητικῆς παράδοσης καί τὸ ὄνομά τους ἔγινε εὐρύτερα γνωστό.

Μιά πρόχειρη ἔρευνα ἔφερε στήν ἐπιφάνεια ἐκπληκτικά παραδείγματα. Ἀπό τὸ τόπι που φτιάχναμε μικροί με ἄχρηστα κουρέλια καί τὸ κλωτσούσαμε σὰ ἀλώνια ξεκίνησαν παιδιὰ σὰν τὸ Γιώργο Πριόβολο, που τ' ὄνομά του θεωρεῖται σταθμός στήν ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ. Ἀπό τὸ πέταγμα τοῦ χαρταετοῦ ξεκίνησαν ἄλλοι, σὰν τὸν Κώστα Ζ. Κόλλια, γιά νά κρατᾶνε χρόνια τὰ πανελλήνια ρεκόρ σε ἐπίδοσεις κατασκευῆς ἀερομοντέλων.

Ἀναφέραμε δυὸ παραδείγματα που μᾶς ἤλθαν σὸ νοῦ, ἐνῶ σίγουρα θά ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι λιγότερο γνωστοί.

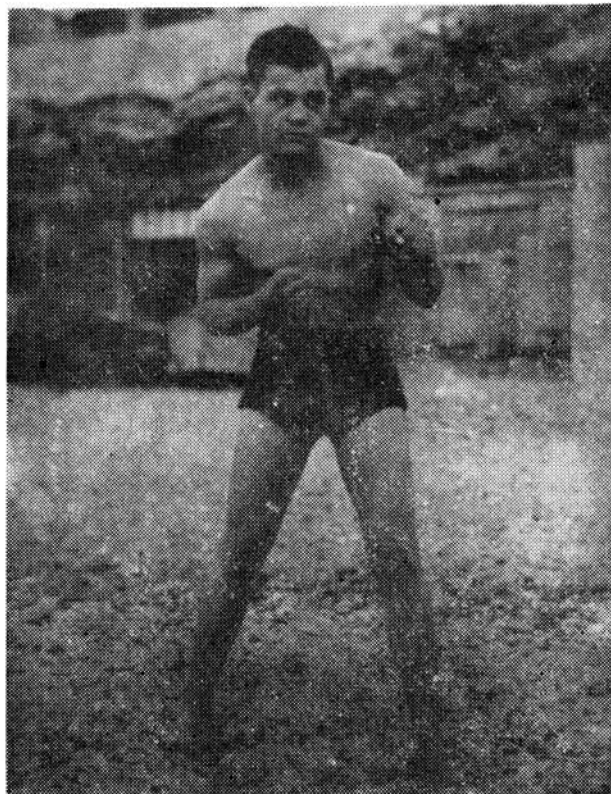
Παρακαλοῦμε τοὺς ἀναγνώστες μας νά μᾶς πληροφωρήσουν γιά ὅ,τι σχετικὸ μποροῦν νά συγκεντρώσουν, συζητώντας τὸ θέμα ὅπου μποροῦν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΙΟΒΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Σήμερα δημοσιεύουμε στοιχεῖα γιά τὸ Γιώργο Πριόβολο, τὸν «μποξέρ», τὰ ὁποῖα μπορέσαμε νά συλλέξουμε. Πρέπει νά εὐχαριστήσουμε τοὺς παλιούς συνδέλφους του Μιχάλη καί Βαγγέλη Λαμπιδῆ καί τὸν γιό του Θύμιο Πριόβολο, που με μεγάλη προθυμία ἔθεσαν στή διάθεσή μας τὸ ὕλικό που φύλαγαν σὸ ἀρχεῖό τους.

Πρέπει ἴσως νά ἀναφέρουμε καί τὴν ἀφορμὴ που μᾶς ὡδήγησε στίς παραπάνω σκέψεις, γιά νά δείξουμε ὅτι ὅταν ἔχουμε τὰ μάτια καί τ' αὐτιά ἀνοιχτά, μπορούμε νά συλλάβουμε πληροφορίες ἀνεπάντεχες καί νά θάλουμε ἔτσι ἕνα μικρὸ λιθάρι στήν οἰκοδόμηση τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου μας. Σὲ μιὰ ἐκπομπή τοῦ Μαστοράκη στήν Τηλεόραση τῆς YENEΔ ρώτησε τὸν μποξέρ Ἀντώνη Χριστοφορίδη σχετικά με τὴν καριέρα του. Ἐκεῖνος χαρακτήρισε τὴν δεκαετία '30—'40 σὰν ἐποχὴ τοῦ Γιώργου Πριόβολου που ὁ ἴδιος δὲν μπόρεσε νά φθάσει.

Ὁ Γιώργος Πριόβολος γεννήθηκε σὸ χωριὸ τὸ 1912. Σὲ ἡλικία 11 ἐτῶν πῆρε τὸ δρόμο τῆς ξενιτιάς καί ἤλθε στήν Ἀθήνα ὅπου ἀρχισε νά ἐργάζεται καί παραλλήλως νά παρακολουθεῖ μαθήματα στή Μέση

Ἐμπορικὴ Σχολὴ καί στή Φιλολογικὴ Σχολὴ Παρνασσοῦ, ἀπὸ ὅπου τελείωσε με ἄριστα.

Τὸ 1928 κατάλαβε τὴν κλίσση του πρὸς τὸν ἀθλητισμό καί γράφτηκε στήν Πυγμαχικὴ Σχολὴ ὅπου ἀρχισε νά γυμνάζεται συστηματικά καί τὸ 1930, ἔτοιμος πιά πυγμάχος, ἀρχίζει τὴν καριέρα του. Τὸ 1932, στή νίκη του με τὸν Μηλιαράκη, κέρδισε τὸν τίτλο τοῦ πρωταθλητοῦ. Στίς 168 συναντήσεις που ἔδωσε εἶχε μόνον δύο ἡττες καί 9 ἰσοπαλίες. Ὅλες οἱ πρωτεύουσες κρατῶν θεωροῦσαν τιμὴ τους νά ὀργανώσουν συναντήσεις τῶν ἀθλητῶν τους με τὸν «σφριγηλὸ μποξέρ», «τὸ πυροβολικὸ τοῦ ρίγκ», «τὸ δεξιότεχνη τῆς γροθιάς» Γιώργο Πριόβολο.

Γιά νά ἀντιληφθοῦμε τὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς καί τὴ θέση τοῦ Πριόβολου σὸ ἀθλημα τῆς πάλης, πρέπει ἴσως νά ἀναφέρουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τίς ἀθλητικὲς ἐφημερίδες που μπορέσαμε νά θροῦμε.

Γράφει λοιπὸν ἡ ἐφημερίδα «ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ» τοῦ 1935:

«Κατόπιν μακροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀποχῆς ἐκ τοῦ πυγμαχικοῦ στίθου λόγω στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεώς του ὁ νεαρὸς Ἑλλην πρωτοπυγμάχος Γεώργιος Πριόβολος ἀρχίζει κατ' αὐτὰς τὰς προπονήσεις προκειμένου λίαν συντόμως νά ἐμφανισθῇ εἰς ἀγῶνας διεθνοῦς χαρακτήρος». Καί παρακάτω: «Ὁ Γεώργιος Πριόβολος, ὁ καλλίτερος μποξέρ τῆς κατηγορίας του, θά ἀντιμετωπίσῃ εἰς πρῶτον ἀγῶνα τὸν περίφημον Αἰγύπτιον πρωτοπυγμάχον Γιάνγκ Σμίθ. Μετὰ τὴν συνάντησιν αὐτὴν θά ἐπακολουθήσουν καί ἄλλαι ἐξαιρετικοὶ ἐνδιαφέροντος. Ἐν τῷ μεταξὺ τόσον ὁ μανατζέρ του κ. Παπακωνσταντίνου ὅσον καί ὁ μανα-

Η ΓΗ ΜΑΣ ΧΩΡΙΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τό αίσθημα της ιδιοκτησίας είναι από τὰ ισχυρότερα κίνητρα στὸν ἄνθρωπο καὶ μάλιστα οἱ κοινωνιολόγοι συνηθίζουν πολλές φορές νὰ λένε ὅτι τὸ αίσθημα αὐτὸ ὁποτελεῖ τὴ βάση τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου.

Διαβάζουμε πολλές φορές ὅτι μερικοὶ σκοτώθηκαν γιὰ μιὰ ἀσήμαντη κτηματικὴ διαφορὰ ἢ διεκδικώντας μιὰ καρυδιά. Ὅσο τὰ χρόνια περνοῦν καὶ ἡ γῆ ἀποκτᾷ μεγαλύτερη ἀξία, τόσο θὰ γίνεται πιὸ αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψη τῶν νομικῶν τίτλων πού καθορίζουν σὲ μιὰ περιοχὴ τὰ ὅρια τῆς ιδιοκτησίας. Αὐτὸ ἐγίνε στὴν παράκτια Ἑλλάδα, στὰ νησιά μας, στὶς περιοχὲς πού θρῖσκονται κοντὰ σὲ πόλεις ἢ σὲ μεγάλους δρόμους. Αὐτὸ θὰ γίνῃ σὲ λίγα χρόνια καὶ στὸ χωριὸ μας.

Μὲ ἀφορμὴ κάποιο μετάλλευμα πού θὰ θρεθῇ, κάποιο οἰκοπεδοφάγο πού θὰ θλέπῃ δεκαετίες μπροστά, κάποια ἐκμετάλλευση τοῦ ὄρειοῦ τουρισμοῦ ἢ κάποιο δάσος πού θὰ ξεφυτρώσῃ, πρέπει νὰ εἴμαστε θέβαιοι ὅτι θὰ ξεσηκωθοῦν καυγάδες, θὰ ἀρχίσουν δικαστή-
~~~~~
τζερ τοῦ δημοφιλῆ Φάνη Τζανετοπούλου κ. Λυμπερόπουλος φροντίζουν νὰ κλείσουν τοὺς ἀγῶνες τοῦ πρωτοπυγμάχου μας εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

»Τὸν πρωτοπυγμάχον μας εἶδομεν προχθὲς ὅπου ἦλθε νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ εἰς τὰ Γραφεῖα μας. Μᾶς ἐτόνισεν ὅτι τὸ μόνον του ὄνειρον εἶναι νὰ κἀν πολλὰ μάτς καὶ κατόπιν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ Γαλλίαν πρὸς εὐρεσιν καλυτέρας τύχης καὶ εἴμεθα θέβαιοι ὅτι ὁ Πριόβολος μποξέρ μὲ τὴν ἀτσαλένια θέληση θὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἡ ἐφημερίς μας, ἥτις πάντοτε ὑπεστήριξε τίς ἐγγενεῖς προσπάθειες τοῦ Ἑλληνα ἀθλητοῦ, δὲν θὰ παύσῃ καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ ὑποστηρίξῃ μὲ ὅλη τὴν θερμὴν τῶν δυνάμεών της τὴν προσπάθειαν τοῦ νεαροῦ Πριόβολου, διαθλέπουσα ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν μέλλοντα ἀστέρα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πυγμαχικοῦ στίβου».

Στὴν ἴδια ἐφημερίδα θρήκαμε: «Ὁ Βακιρλῆς ἀντιμετωπίζει τὸν Πριόβολο εἰς ἀγῶνα 10 γύρων τῶν 3 λεπτῶν».

Τὴ σταδιοδρομίαν τοῦ συγχωριανοῦ μας μποξέρ τὴν διέκοψε ὁ πόλεμος τοῦ '40. Στρατεύθηκε, ὑπηρετήσε στὸ Ἀλβανικὸ Μέτωπο καὶ ἐπέστρεψε στὸ χωριὸ ὅπου ἄνοιξε τὸ καφεενεδάκι «Ὁ Μποξᾶς» καὶ ἔγινε καὶ γραμματέας τῆς Κοινότητος τοῦ χωριοῦ μας. Ἡ καριέρα του σὰν γραμματέα ἄφισε ἐποχὴ, γιατί ἀπετέλεσε ἓνα λαμπρὸ παράδειγμα συνδυασμοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου πού γνωρίζει καὶ κατέχει ἀπόλυτα τὴ γλῶσσα μας, καὶ ἀθλητοῦ, καὶ μάλιστα ἀσχολουμένου μὲ ἓνα ἄθλημα θεωρούμενο τόσο θάρβαρο.

Αὐτὰ ἄς τὰ βλέπουν μερικοὶ μοντέρνοι νερόθραστοι ἠθοποιοὶ πού ἐμφανίζονται στὴν τηλεόραση γιὰ νὰ γελοιοποιηθοῦν μὲ τὴν ἀγραμματοσύνη τους, ἐνῶ διατείνονται ὅτι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν τέχνη.

Ὁ κ. Χρήστος Μαλεβίτης μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὅταν συζητοῦσε μὲ τὸν «μποξέρ» τοῦ χωριοῦ μας ἔμενε πάντοτε κατάπληκτος ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἓνας ἀθλητῆς χρησιμοποιοῦσε τέλεια καὶ μὲ ἀκριβολογία τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, διέθετε δὲ καὶ πλούσιο λεξιλόγιό του, πού θὰ τὸ ζήτησε καὶ ὁ καλλίτερος ρήτορας ἢ λογοτέχνης.

ρια καὶ θὰ πικραθοῦν ἄνθρωποι πού ἦταν χθὲς ἀγαπημένοι.

Τὸ Δελτίο μας θέλει νὰ ξεκινήσῃ μιὰ σταυροφορίαν γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ γῆ τῶν πατέρων μας τὴ σωστὴ τῆς ταυτότητα. Δὲν γνωρίζουμε ἀκόμα ποιοὶ μηχανισμοὶ πρέπει νὰ κινηθοῦν. Ὅποιος ἔχει κάποια ἐπικοδομητικὴ ἰδέαν πάνω στὸ θέμα αὐτό, ἄς μᾶς στείλῃ τίς ἀπόψεις του γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

ΝΕΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν σκοπῶν τοῦ Συνδέσμου μας λάβαμε τίς ἀκόλουθες προαιρετικὲς εἰσφορές:

α) Γιὰ τὴν ἀποπεράτωση τοῦ Νεκροταφείου:

	Δρχ.
Πάκης Γιαννόπουλος, Ἀθήνα	8.000
Γεώργιος Ἀρ. Πριόβολος, Ἀθήνα, εἰς μνήμην Γ. Καραπλῆ καὶ Ντίνας Σταύρου (Χ. Μαλεβίτη)	2.000
Ἰωάννης Τσαπάρης, Λαμία, εἰς μνήμην Μιλτ. Λευκαδίτη καὶ τῶν γονέων του	2.000
Κωνστ. Γρηγορόπουλος, Λαύριο	1.000
Ἰωάννης Χαρ. Αὐγερινός, Ἀθήνα,	500
Ἀθανασία Μαλεβίτη-Βασιλοπούλου εἰς μνήμην τῆς ἀδελφῆς της Ντίνας Μαλεβίτη-Σταύρου	500
Ἀνθούλα Σταύρου εἰς μνήμην τῆς μητέρας της Ντίνας Μαλεβίτη-Σταύρου	500
Νικ. Π. Παπαχαράλαμπος, Χολαργός	500
β) Γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Δελτίου:	
Εὐθύμιος Νικ. Κόλλιας, Ἀμερικὴ	1.000
Ἰωάν. Γεωργ. Μαλεβίτης, Πάτρα (2α δόση)	1.000
Δημήτριος Γ. Πριόβολος (Λάρισα)	1.000
Γεώργ. Εὐθ. Κατσανιώτης, Ἀμερικὴ	600
Βασίλειος Δημ. Δανιήλ, Πειραιεὺς	500
Ἰωάννης Κάσιος, Ἀθήνα	500
Κούλα Ζαχ. Κόλλιας, Χολαργός	500
Παναγ. Χαβελές, Ἀθήνα	500
Παναγ. Σκεπετάρης, Ἀθήνα	500
Εὐστάθιος Ράπτης, Ἀθήνα	500
Νικόλαος Εὐθ. Τούμπας, Ἀθήνα	500
Ἰωάννης Γ. Κωστοῦρος, Λαμία	500
Γεώργιος Γ. Κωστοῦρος, Λαμία	500
Θεμιστοκλῆς Ν. Τούμπας, Ἀθήνα	500
Ὁδυσσεὺς Χαραλάμπος, Ἀθήνα	500
Γεώργιος Χαραλάμπος, Ἀθήνα	500
Ἰωάννης Τσαπάρης, Λαμία	500
Μαρία Μυλωνᾶ (γένος Κατσανιώτη), Ἀμερικὴ	400
Λεωνίδας Κουφός, Καλοσκοπὴ	300
Ἰωάννης Δ. Δανιήλ, Ἀθήνα	200
Κωνσταντῖνος Δ. Δανιήλ, Πειραιεὺς	200
Δῆμος Ἀθαν. Κόλλιας (Καλοθανάσης), Ἀθήνα	100
Κωνσταντῖνος Ε. Τσιρώνης	100
Παναγ. Γ. Βλάχος, Ἀθήνα	100
Δημήτριος Καλατζίδης (γαμβρὸς Π. Τομαρᾶ) Θεσσαλονίκη	100
Στέφανος Ἀνδρεάδης (γαμβρὸς Π. Τομαρᾶ) Θεσσαλονίκη	100
Παναγ. Γ. Τομαρᾶς, Ν. Λιόσια	100

(Ὁ κατάλογος θὰ συνεχισθῇ στὸ ἐπόμενο τεῦχος)

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Του ΤΑΚΗ ΤΟΥΜΠΑ

Μιά ωραία συνεργασία λάβαμε από το συγχωριανό μας Τάκη Γ. Τούμπα, γνωστό και από προηγούμενο σημείωμά του. Θέματα λαογραφικά, όπως ο γάμος, οι γιορτές και άλλα ενδιαφέρουν το Δελτίο μας και παρακαλούμε να μας στείλουν συνεργασία και άλλοι συγχωριανοί μας.

Το γραπτό τουτο έχει δύο σκοπούς. 'Ο ένας είναι να θυμωθούν οι μεγάλοι τα νειάτα τους και τις καλές τους μέρες και δεύτερον να μάθουν οι νέοι πώς γινότανε ο γάμος στο χωριό τα παλιά χρόνια. "Όταν ένας νέος γύριζε από στρατιώτης ήτανε υποψήφιος γαμπρός. Τα κοριτσόπουλα τον κρυφοκοιτάζανε με χαμηλωμένα μάτια και σκεπτόντουσαν ποιά άραγε θα παντρευτή. Για αυτά μεγάλα περιθώρια έκλογής δεν υπήρχαν. 'Εάν κάποιος ζητούσε το κορίτσι και ο πατέρας έλεγε θα τον πάρης, αντίρρηση δεν χωρούσε. 'Ο γαμπρός διάλεγε πάντοτε από θέση ισχύος. Γάμος από έρωτα ήτανε κάτι σπάνιο. Τα προξενιά πηγαίνανε και έρχόντουσαν. 'Η προξενήτρα ή ο προξενιτής επαινούσανε την υποψήφια νύφη στον υποψήφιο γαμπρό. Φυσικά δεν επαινούσαν την όμορφιά της, αλλά τις ικανότητές της, «αυτή είναι πολύ προκομένη, πολύ δυνατή. Την είδα μία φορά που θέρισε ένα όλοκληρο χωράφι σε μία ημέρα» ή «την είδα να φορτώνει το μουλάρι μόνη της κάτι πολύ βαριά τσουβάλια» και άλλα τέτοια. Σημειώνουμε ότι τα προσόντα αυτά ήταν απαραίτητα, διότι η ζωή της γυναίκας στο χωριό την εποχή εκείνη ήτανε πολύ σκληρή. "Όταν λέγανε το «ναί» και από τις δύο πλευρές συναντιόντουσαν να κουβεντιάσουν τις λεπτομέρειες, και βασικά για την προίκα. Καμιά φορά το προξενιό χάλαγε για άσημαντη άφορμή, για ένα μικρό κομμάτι χωράφι ή για λίγα γιδοπρόβατα. "Όταν όλα πηγαίνανε καλά και η δουλειά τελείωνε, ρίχνανε τρεις τουφεκιές. Αυτό ήτανε η επίσημοποίηση των άρραβώνων και να το άκουση το χωριό. Με τις τουφεκιές καταλάβαιναν ότι κάποιος άρραβωνιάστηκε, και από στόμα σε στόμα το μαθαίνανε όλοι. 'Ο γαμπρός από την μέρα των άρραβώνων είχε το δικαίωμα όχι μόνο να επισκέπτεται τη νύφη, αλλά και να κοιμάται μαζί της. 'Εδώ θα μας πουν οι νέοι: «αυτά ήτανε τα αυστηρά ήθη που είχατε στον καιρό σας; και τώρα έμας μας κατηγορείτε;». "Εχουνε κάπως δίκιο. 'Αλλά πρέπει να μάθουν ότι ένας άρραβώνας στο χωριό την εποχή εκείνη ήτανε πιο ισχυρός από ένα σημερινό γάμο. "Ητανε σπάνια περίπτωση να διαλυθώ ένας άρραβώνας. Μετά από μερικούς μήνες και όταν όλα ήταν έτοιμα φθάνανε στο γάμο. "Ενας γάμος ήτανε μεγάλο γεγονός όχι μόνον διὰ τούς ενδιαφερομένους, αλλά για όλο το χωριό, γιατί είχε γλέντι και καλό φαί. Και το γλέντι άρχιζε από την Τετάρτη. Την Τετάρτη πιάνανε το προζύμι για τις προβέντες. Οι προβέντες ήτανε κάτι καλοφτιαγμένα ψωμιά που τα χρησιμοποιούσαν στο γάμο. Αυτό το προζύμι που μία νοικοκυρά θα το έκανε σε δέκα λεπτά, έδω κρατούσε ολόκληρη νύχτα. Βάζανε στη μέση του δωματίου ένα χαμηλό τραπέ-

ζι που το λέγανε σοφρά, και εκεί τα κορίτσια κοσκινούσανε το άλεύρι και όλοι μαζί τραγουδούσανε.

Ζύμωσε κόρη, ζύμωσε, άφράτο το προζύμι!

"Όταν γινότανε το ζυμάρι είχε και ένα ωραίο άστεϊο. Βάζανε μέσα στο ζυμάρι λεφτά σε κέρματα και οι νεαροί βουτούσανε με το στόμα στο ζυμάρι και ψάχνανε να τα βρουνε. "Ητανε πολύ άστεϊο να τούς βλέπεις πασαλιμένους ζυμάρι και άλεύρι. Και αν κάποιος κατόρθωνε να πιάνει κανένα δίφραγκο το βαστούσε στα δόντια και το έπιδύκνυε στους άλλους. 'Η βραδιά τελείωνε με χορό και τραγούδια.

Την Παρασκευή είχανε πολλά πράγματα να κάνουν. Θα καλούσαν στο γάμο με την τσίτσα. 'Η τσίτσα ήτανε σαν ένα μεγάλο παγούρι που χωρούσε έως τρία κιλά. "Ηταν από σκαλιστό ξύλο και το κρεμούσαν από τον ώμο με ένα λουρί. "Ενας νεαρός κρατούσε τη τσίτσα γεμάτη κρασί και ένας μικρός κρατούσε ένα ταγάρι και μέσα είχε κουφέτα τυλιγμένα σε χαρτάκι. Πηγαίνανε από σπίτι σε σπίτι λέγοντας «να είστε καλεσμένοι στο γάμο», και ο νέος έδινε την τσίτσα, ο καλεσμένος έλεγε τις εύχές του και έπινε λίγο κρασί και ο μικρός έδινε το χαρτάκι με τα κουφέτα. Αυτή η τσίτσα περνούσε από τα στόματα όλων των χωριανών. Την ίδια μέρα δύο κορίτσια καλούσανε με λουλούδια για τα «προικιά». Την Παρασκευή το βράδυ μαζεύανε τα προικιά της νύφης και τα στολίζανε με λουλούδια και όλο το βράδυ τραγουδούσανε και χορεύανε.

'Από το σπίτι του γαμπρού ξεκινούσε το συμπεθεριό, για να πάει να πάρει τη νύφη, παίζοντας τα όργανα και τραγουδώντας ένα τραγούδι που έλεγε:

ας πᾶν να δούν τα μάτια μου
πώς τα περνάει ή αγάπη μου
μήν είδε άλλοῦ κι αγάπης
και μένα μ' άπαράτησε.

Και έρχόμαστε στην Κυριακή που θα γινότανε ο γάμος.

Στο σπίτι της νύφης ήτανε μαζεμένοι και περιμένανε. Πρώτα φθάνανε οι τρεις συγχαρηκίारी (άγγελιοφόροι) καθάλα σε όλογο ή μουλάρια. Αυτοί πέρνανε και δώρα. "Οποιος πήγαινε πρώτος έπαιρνε μία πετσέτα. Οι άλλοι δύο πέρνανε μαντήλια.

"Όταν έρχότανε και το συμπεθεριό τραγουδώντας και παίζοντας τα όργανα φορτώνανε τα προικιά της νύφης σε μουλάρια και μετά βάζανε την νύφη καθάλα σε ένα άσπρο όλογο και όλοι μαζί ξεκινούσανε για την εκκλησία για να στεφανωθούν. Ξεκινώντας τραγουδούσανε ένα παραπονιάρικο τραγούδι της νύφης:

«μιά Παρασκευή και ένα Σαββάτο βράδυ
ή μάνα μου με έδιωχνε από τ' άρχοντικό της
κι ο πατέρας μου κι αυτός μου λέει φεύγα
φεύγω κλαίοντας, φεύγω μοιρολογώντας...

Τα τραγούδια αυτά είχανε πολύ έπιτυχία, διότι στην Κουκουβίστα είχαμε πολλούς και καλούς τραγουδιστές. 'Αναφέρουμε μερικούς απ' αυτούς όπως τον Γεώργιο Κ. Τούμπα (Κωστακογιώργος), τον Ζαχαρία Γ. Ραπτόπουλο την Χρυσούλα Παπαγεωργίου και πολλούς άλλους.

Μετά τα στέφανα στην εκκλησία, γινότανε στην πλατεία χορός. "Υστερα πηγαίνανε στο σπίτι του γαμπρού. 'Εκεί η νύφη καθάλα στο όλογο έσπαγε με τα χέρια της την προβέντα και πετούσε κομμάτια στους παραβρισκομένους που τα πιάνανε στον άέρα και όλοι θέλανε να φάνε προβέντα

από τὰ χέρια τῆς νύφης. Μετὰ ἡ νύφη ἔδινε δῶρα στοὺς συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ. Ἡ πράξη αὕτη λεγότανε Ζῶσιμο. Δὲν λέγανε ἡ νύφη σὲ ποιούς ἔδωσε δῶρα, ἀλλὰ ποιούς ἔζωσε. Σὲ κάθε δῶρο ποὺ ἔδινε ἔκανε καὶ μιά θαθεῖα ὑπόκληση. Ὅταν τελείωνε καὶ αὕτη ἡ μάλλον ταλαιπωρία, στὴν πόρτα περίμενε ὁ κουμπάρος κρατώντας ἕνα πιάτο μὲ μέλι καὶ καρύδια καὶ τᾶιζε τοὺς νεονύμφους. Ὅλα αὐτὰ γίνονταν μέσα σὲ ἕνα πανδαιμόνιο ἀπὸ κλαρίνα, βιολιά κι ἄλλα ὄργανα. Μετὰ περνούσανε ὅλοι στὸ πλούσιο τραπέζι ποὺ τοὺς περίμενε στρωμένο. Τὸ γλέντι συνεχιζότανε ἔως τὴν ἄλλη μέρα...

ΠΑΝ Γ. ΤΟΥΜΠΑΣ

Σολωμοῦ 81 - Μοσχάτο

Γάμος στὸ χωριό μας! Νὰ καὶ μιά ἐκπληκτικὴ φωτογραφία ποὺ μαρτυρεῖ τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Ὁ Γιάννης ὁ Πασσαλῆς μὲ τὸ λαγοῦτο του πρωτοπόρος στὴν πομπή ποὺ πᾶει τὸ γαμπρὸ Θανάση Κυριακὴ στὸ σπίτι τῆς νύφης. Προβέντες, χαρὲς καὶ τραγούδια.
(Φωτογραφία τοῦ Παντελεῖ-Βαρδουσιώτη)

Στὴ συνέχεια δημοσιεύουμε ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Γιάννη Τριανταφύλλου (Γ. Πράντζα), ποὺ ἀναφέρεται στὸ ἴδιο θέμα:

Κάθε 15—20 ἡμέρες ἀδύνατο νὰ μὴ γίνονταν γάμος. Τὸ μυστήριο γινόταν πάντοτε τὴν Κυριακὴ, ὅμως τὰ προεόρτια τοῦ γάμου ὀρχινοῦσαν ἀπὸ τὴν Τετάρτη μὲ τὸ ἀνάπισμα τοῦ προζυμιοῦ γιὰ τὴν προβέντα καὶ λοιπὰ κουλουράκια καὶ μὲ τὸ κάλεσμα τοῦ κουμπάρου, τῶν καραμουζαρέων καὶ λοιπῶν στενῶν συγγενῶν. Τὴν Παρασκευὴ μάζευαν καὶ γλεντοῦσαν τὴν προίκα. Τὴν Κυριακὴ ξεκινοῦσε ἡ πομπὴ ἀπὸ τοῦ γαμπροῦ τὸ σπίτι. Μπροστὰ ὁ φλάμπουρας κοντὰ οἱ καραμουζαρέοι καὶ τὸ νταούλι, πρὶν πρὶν ὁ γαμπρὸς καθάλα σὲ ὁποιοῦ ἄλλοιο ἢ μουλὰρι καὶ συνέχεια τὸ συμπεθεριὸ τραγουδώντας.

Προτοῦ ὁκόμα φτᾶσουν στὸ σπίτι τῆς νύφης ἕνας συμπεθερος τοὺς περίμενε καὶ τοὺς κερνοῦσε μὲ τὴν ταῖτσα τὴν στολισμένη μὲ πούλιες καὶ λωρίδες. Ἐν τῷ μεταξύ καθαλημένη καὶ ἡ νύφη σὲ ἕνα ὄργανο καὶ αὕτη ἄλλοιο ἢ μουλὰρι προχωροῦσαν στὴν ἐκκλησία. Στρώνει ἡ νύφη ἕνα μεγάλο μανδύλι στὸ τραπέζι καὶ ἐτελεῖτο τὸ μυστήριο. Ὅταν τελείωναν τὰ στέφανα, χόρευαν στὴν πλατεῖα καὶ ἐν συνεχείᾳ κατευθύνονταν τραγουδώντας καὶ παίζοντας τὰ ὄργανα, (πάντα πρωτοπόρος ὁ Φλάμπουρας) στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ, ὅπου ἡ πεθερά, μητέρα τοῦ γαμπροῦ τοὺς πρόσφερε λουκούμι, ὁ δὲ κουμπάρος μέλι καὶ σοῦμπρο. Ἡ νύφη ἔσπαζε σταυρωτὰ στὸ κεφάλι τῆς μιά κουλούρα ψωμί καὶ τὴν σκορποῦσε πετώντας τὴν μακριὰ πρὸς τὸ πλῆθος. Κατόπιν τῆς ἔδιναν ἕνα μικρὸ παιδάκι, τὸ παίρνε στὴν ἀγκαλιά τῆς τὸ φιλοῦσε καὶ τὸ στόλιζε περνώντας στὸ λαιμὸ του μιά τσάντα μὲ φοῦντες, μιά κουλούρα ψωμί καὶ ἕνα χαίμαλι μὲ κέρματα τῆς τότε ἐποχῆς, μονόλεπτα, δίλεπτα καὶ πεντάρες. Στὴ συνέχεια, ἔζωνε τὰ πεθερικά: τὴν μὲν πεθερὰ μὲ πο-

διά, πουκάμισο καὶ καμζέλα, τὸν δὲ πεθερὸ μὲ πετοῦσα, πουκάμισο καὶ θρακί. Ἄν ὑπῆρχε καὶ κουνιάδος τοῦ ἔδινε τσουράπια καὶ τράσιτο πάντοτε μὲ φοῦντες. Μετὰ τὸ Ζῶσιμο πετοῦσε στοὺς πρὶν στενοὺς συγγενεῖς μῆλα καὶ κυδῶνια. Μόλις τελείωνε αὕτη ἡ διαδικασία ἔπαιρνε ὁ πεθερὸς στὰ χέρια τὴν νύφη καὶ τὴν κατέβαζε ἀπὸ τὸ μουλὰρι, τὸ ὁποῖο καθάρισκε ἀμέσως ἕνας σθέλτος Βλάμης τοῦ γαμπροῦ. Τὸ φερνε ἐπὶ τόπου τρεῖς βόλτες πυροβολώντας συνάμα μὲ τὸ πιστόλι του τρεῖς φορές. Ἡ νύφη πρὶν μῆ σὲ σπῆι ἔσπαζε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας ἕνα ρόδι ποὺ σήμαινε, ὅσα σπειριά ἔχει τὸ ρόδι, τόσα παιδιά νὰ κάνῃ. Κατόπιν μαζεύονταν στὸ τραπέζι ὅπου τὸ φαγοπότι καὶ τὸ γλέντι συνεχιζόταν πολλές φορές μέχρι τὴν Τρίτη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ (Πράντζας)
Καλοσκοπή

ΟΙ ΥΠΕΡΗΛΙΚΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

ΝΙΚΟΣ ΤΣΟΧΛΑΣ (ΣΑΦΛΙΑΣ) 1884

Μετὰ τὴν παρουσίαση τῆς Παναγιώτας Κόλλια (Καλοθανάσσαινας), παρουσιάζουμε σήμερὰ τὸν δεύτερο στὴ σειρά ὑπερήλικα μπάρμπα Νίκο Τσόχλα σὲ μιά ἀναμνηστικὴ φωτογραφία μὲ τὸ νεαρὸ συνονόματό του Νίκο Ἀθαν. Μαλεβίτση ποὺ τοὺς χωρίζουν τρεῖς γενιὲς καὶ 90 χρόνια. Ὁ Νίκος Τσόχλας εἶναι 92 ἐτῶν καὶ μπορεῖ νὰ καμαρώσῃ τις σελίδες ποὺ ἔγραψε στὴν ἱστορία τοῦ χωριοῦ, ἐνῶ ὁ Νίκος Μαλεβίτσης εἶναι δυὸ ἐτῶν καὶ πρέπει νὰ μάθῃ νὰ ἔχῃ τὴ φιλοδοξία νὰ συνεχίσῃ αὕτη τὴν ἱστορία.

Ὁ Νίκος Τσόχλας γεννήθηκε τὸ 1884. Μικρὸς ἐργάστηκε στὸ Λαύριο καὶ ὡς κληρωτὸς πολέμησε στὸ Μπιζάνι. Τὸ 1920 ταξίδεψε στὴν Ἀμερικὴ μαζὶ μὲ τὸ Θύμιο Χαμηλό. Ἐμείνε ἕξη χρόνια ἐκεῖ, καὶ ἀπὸ τὸ 1926 παραμένει στὴν Κουκουβίστα. Μὲ τὴ γυναῖκα του Παναγιῶτ ἀπέχτηκε 5 παιδιά καὶ σήμερὰ χαίρονται 9 ἐγγόνια καὶ 6 δισέγγονα.

Τὸ Δελτίο μας στηρίζει τὴν κυκλοφορία του στὶς προαιρετικὲς σας εἰσφορές. Μὴ παραλείπετε νὰ στέλνετε τὰ ἐμβόσμητά σας στὴ διεύθυνση:

Πάχην Γιαννέπουλον
Τσάμη Καρκατάσου 29 - Ἀθῆναι

Γράψτε μας ἢ τηλεφωνήστε μας τὰ νέα σας. Τὸ Δελτίο μας ἐνδιαφέρει ὅποιονδήποτε πληροφορία ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση τῶν χωριανῶν μας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙ ΤΩΝ ΧΩΡΙΑΝΩΝ ΜΑΣ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ἡ σύζυγος τοῦ συγχωριανοῦ μας ἐπιχειρηματία Ἀριστείδη Ζαχαρ. Πριοβόλου γέννησε κοριτσάκι.

Ἡ σύζυγος τοῦ συγχωριανοῦ μας καθηγητῆ τῆς γυμναστικῆς Γιάννη Εὐθυμ. Λαΐου γέννησε κοριτσάκι.

Ἡ σύζυγος τοῦ συγχωριανοῦ μας ἀξιωματικοῦ τῆς ἀεροπορίας Εὐθυμίου Ἰωάν. Χαμηλοῦ γέννησε κοριτσάκι.

Εὐχόμαστε νὰ ζήσουν τὰ νεογέννητα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ὁ συγχωριανός μας Εὐάγ. Ἀλεξ. Ματθαίου θάφτισε τὴν θυγατέρα του καὶ τὴν ὀνόμασε Ἀντωνία. Νὰ εἶναι χαίρεται.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ἡ Πέπη (Καλλιόπη) Κατσαρέλη, θυγατέρα τῆς Μαρίας Μαργαρίταινας) ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὸν οἰκονομολόγο Ἀγγελο Κλώνη.

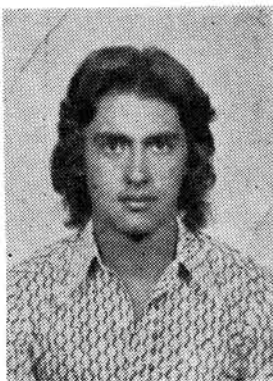
Στὴ Λειβαδιά ἀρραβωνιάστηκε ὁ Κωνσταντῖνος Κόπανος (γιὸς τῆς Χρυσούλας Γ. Τούμπα).

Τοὺς εὐχόμαστε γρήγορη στέψη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στις 14 Μαρτίου ἀπεβίωσε ὁ συγχωριανός μας Μιλιτιάδης Λευκαδίτης. Στὴ μνήμη του ὁ κουνιάδος του συγχωριανός μας Ἰωάννης Τσαπάρης προσέφερε γιὰ τὸ νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ μας δραχμὲς 2.000.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Στις 11 Ἀπριλίου τελέσθηκε στὸν ἱερὸ Ναὸ Μεταμορφώσεως Βύρωνος ἐτήσιο μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Παναγ. Ἰωάννου Ράπτη. Ὡς εἶναι σ' ὅλους γνωστό, ὁ ἄτυχος Παναγιώτης εἶχε σκοτωθῇ σὲ τροχαῖο δυστύχημα τὸν περασμένο χρόνο. Στοὺς οἰκείους εὐχόμαστε νὰ ζοῦνε νὰ τὸν θυμούνται.

ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ

Ὁ συγχωριανός μας τραπεζίτικὸς Ἀλέξανδρος Ἀθ. Ζοῦγρος προσέφερε στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Καλοσκοπῆς μιὰ σύγχρονη μικροφωνικὴ ἐγκατάσταση ἀξίας δρχ. 12.000.

Ἐπίσης οἱ συγχωριανοὶ μας Γιάννης καὶ Τάκης Ἀθ. Πριοβόλου, ποὺ ἔχουν τὴν ἐπαγγελματικὴ τους ἐγκατάσταση στὴ Χαλκίδα (Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ - ΠΡΙΟΒΟΛΟΣ) προσέφεραν 15 κιλὰ χρώματα γιὰ τὸ θάψιμο τῶν ὀργάνων τῆς Παιδικῆς χαρᾶς.

Πράξεις σὰν τὴν ἀνωτέρω τιμοῦν τοὺς χωριανούς μας καὶ εὐχόμαστε νὰ θροῦν καὶ ἄλλους μιμητὰς.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Οἱ οἰκογένειες Φωτεινῆς Χαρ. Μαλεβίτση καὶ Λουκά Σταύρου εὐχαριστοῦν θερμῶς ὅλους ὅσους ἔλαβαν μέρος στὸ βαρὺ πένθος τους γιὰ τὸν χαμὸ τῆς κόρης, ἀδελφῆς, συζύγου καὶ μητέρας Ντίνας Χαρ.

Μαλεβίτση-Σταύρου. Εὐχαριστοῦν ἰδιαίτερως τοὺς Πάκη Γιαννόπουλο, Ἀθανάσιο Δημ. Κόλλια, Βασίλη Δημ. Κόλλια, Δημήτριο Παναγ. Κόλλια καὶ Γεώργιο Α. Πριοβόλου διὰ τὰς ἀντὶ στεφάνου εἰσφοράς των εἰς μνήμην τῆς Ντίνας Χαρ. Μαλεβίτση.

ΠΡΩΤΟΣ ΕΠΙΤΥΧΩΝ

Ὁ γαμπρὸς τοῦ χωριοῦ μας Νίκος Ἀποστολίδης (τῆς Γαρουφαλῆς Χριστοφόρου) πέτυχε πρῶτος στὸ διαγωνισμὸ ἀσκουμένων δικηγόρων.

Καὶ καλὴ σταδιοδρομία, φίλε μας Νίκο.

ΑΞΙΑ ΠΡΟΑΓΩΓΗ

Ὁ συμπατριώτης Βασίλης Ἰωάν. Δανιήλ, ὑπάλληλος ΙΚΑ, προήχθη στὸ Βαθμὸ τοῦ Τμηματάρχου. Συγχαρητήρια καὶ σ' ἀνώτερα.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Πνευματικὴ Καλοσκοπὴ», Γεωργ. Χασιακοῦ, 1976, σελ. 160.

Ὁ συγχωριανός μας συγγραφέας καὶ συνεργάτης μας κ. Γ. Χασιακὸς κυκλοφόρησε τὴ νέα του πνευματικὴ προσφορά. Τὸ βιβλίο αὐτὸ — πολυτελὲς ἔκδοση — εἶναι πολὺ σημαντικό γιὰ τοὺς Καλοσκοπίτες. Μέσα στὶς σελίδες του θρῖσκει κανεὶς στοιχεῖα χρήσιμα καὶ διαφωτιστικά γιὰ τὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ χωριοῦ μας καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐξέλιξή του, ποὺ ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσῃ ὁ καθένας μας.

Ὁ συγγραφέας παρουσιάζει τοὺς Γενάρχες ἀπὸ μερικές γενιές τοῦ χωριοῦ, ποὺ οἱ ἀπόγονοί τους ἐξελίχτηκαν στὰ Γράμματα καὶ στὶς Τέχνες, γιὰ νὰ φτάσουν σήμερα στὸ ἀνώτατο ἐπίπεδο μόρφωσης, ποὺ μπορεῖ νὰ φτάσῃ ὁ ἄνθρωπος. Μᾶς δίνει ζωντανές προσωπογραφίες ἀνθρώπων, ποὺ δραστηριοποιήθηκαν σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς καὶ ξεχώρισαν ἀνάμεσα στοὺς πολλούς. Ἐντυπωσιάζουν, ἐπίσης, τὰ σχεδιαγράμματα τῶν γενεαλογικῶν δέντρων ἀπὸ μερικές γενιές.

Τέτοιες προσπάθειες, σὰν τοῦ κ. Χασιακοῦ, ἀποτελοῦν θετικὴ προσφορά στὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα. Ὁ συγγραφέας μὲ πολλὴ προσοχὴ συγκεντρώνει, κατατάσσει καὶ τεκμηριώνει κάθε ἱστορικό, λαογραφικὸ καὶ πνευματικὸ στοιχεῖο, ποὺ ἀφορᾷ τὸ χωριὸ μας καὶ τοὺς χωριανούς μας.

Εὐχόμαστε νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἄλλες παρόμοιες πνευματικὲς ἐργασίες.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΜΙΑ ΒΑΡΕΙΑ ΣΚΥΤΑΛΗ

Ο γιατρός μας και επίτιμος Πρόεδρος του Συνδέσμου μας Ήλίας Κατσανιώτης μᾶς ἔστειλε τὴν ἐπιστολή που δημοσιεύουμε στὴ συνέχεια. Αὐτὴ ἡ ἐπιστολή-ντοκουμέντο συμπληρώνει μιὰ ἀκόμη σελίδα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ χωριοῦ μας περιγράφοντας πῶς ἦταν ἡ παλιὰ ἐκκλησία, συγχρόνως ὅμως μᾶς περιγράφει τὶς προσπάθειες ποὺ ἔγιναν γιὰ νὰ κτισθῇ ἡ καινούργια ἐκκλησία. Ἡ σεμνότητα ποὺ διακρίνει τὸν ἐπιστολογράφο τὸν κάνει νὰ μὴ θέτῃ εὐθέως τὸ θέμα τῆς ὑποχρέωσης τῆς νέας γενιᾶς, ποὺ πήρε στὰ χέρια τὴ σκυτάλη τῶν νέων ἔργων, ὅτι ὀφείλει νὰ προχωρήσῃ στὸ δρόμο τοῦ καθήκοντος γιὰ νὰ τὴν παραδώσῃ στὶς ἐπερχόμενες γενεές. Τί θὰ πεῖ ὅμως ὅτι πρέπει νὰ παραδώσουμε τὴ σκυτάλη μερικὰ θήματα ἀπὸ κεῖ ποὺ τὴν παραλάβαμε; Θὰ πῇ, μὲ ἀπλὰ λόγια, ὅτι πρέπει νὰ κάνουμε καὶ μεις τὸ καθήκον μας καὶ νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν τακτοποίηση τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου τῆς ἐκκλησίας, μὲ τὴν ἀγιογράφηση, μὲ τὶς ξυλόγλυπτες κατασκευές, μὲ τὴν ὀρθομαρμάρωση καὶ μὲ ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ πλουτίσῃ ἐσωτερικὰ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἓνα χρέος καὶ τὸ ὀφείλουμε στὸ Δημιουργό μας, ὁ ὁποῖος μὲ τόση ἀπλοχεριά ἐκόσμησε τὴ φύση γύρω ἀπὸ τὸ χωριό μας.

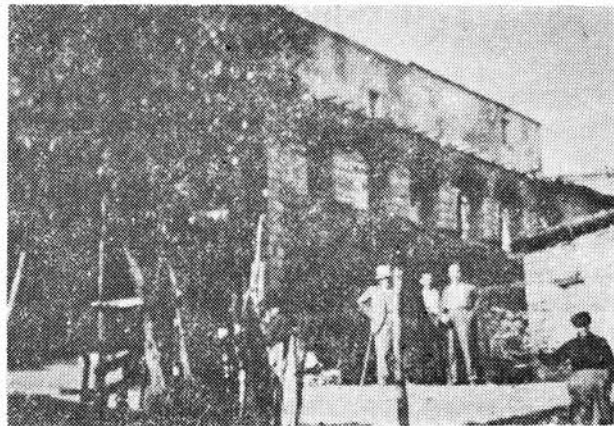
Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωση νὰ σᾶς συγχαρῶ ἀπὸ καρδιά, ὄχι μόνον γιὰ τὴν ἔκδοση τῆς ἐφημεριδοῦλας - δελτίου τοῦ Συνδέσμου μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀλματώδη ἐξέλιξη τὴν ὁποία μπορέσατε νὰ τοῦ δώσετε μόλις μὲ τὸ 4ο φύλλο. Φροντίσατε καὶ ἐπιτύχατε νὰ ἐμφανίσετε σχεδὸν ὅλη τὴν τρέχουσα Ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας. Εἶναι ἀξιόλογο τὸ ἐπίτευγμά σας. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ὅμως νὰ πιστεύω ὅτι ὑπολείπεται τῆς πραγματικῆς δημιουργίας. Ἀσφαλῶς πιστεύετε καὶ σεῖς ὅτι κάθε μας προσπάθεια, πέραν τῆς βελτίωσης τοῦ ἑαυτοῦ μας, πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ καὶ νὰ σκοπεύῃ καὶ στὴ βελτίωση καὶ ἐξυπηρέτηση τοῦ περιβάλλοντός μας καὶ εὐρύτερον τῆς Κοινωνίας ἀπὸ τὴν ὁποῖαν προερχόμαστε καὶ στὴν ὁποία ζοῦμε. Καὶ ὁ Σύνδεσμός μας σὲ ἀξιόλογο ποσοστό, στὰ λίγα χρόνια τῆς ὑπαρξῆς του, ἔχει νὰ παρουσιάσῃ θετικὸ, ὠφέλιμο καὶ ἐξυπηρετικὸ ἔργο στὴ γενέτειρά μας Κουκουβίστα - Καλοσκοπή.

Εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι ἂν δὲν γνωρίσουμε καὶ δὲν συνειδητοποιήσουμε τὸ παρελθόν, δὲν εἶναι καθόλου εὐκολὸν νὰ δημιουργήσουμε σωστὸ παρόν. Καὶ ἂν ὅκομα δὲν συνειδητοποιήσουμε τὸ παρόν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορίσουμε δημιουργικὰ καὶ ἀποδοτικὰ τὸ μέλλον.

Μὲ βάση αὐτὸ τὸ ὀξύμα καὶ μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι ἡ λογικὴ τούτου δὲν μᾶς ἀπασχόλησε, τουλάχιστον ἐπαρκῶς, νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἀνατρέξουμε σοβαρὰ εἰς τὸ παρελθόν τοῦ χωριοῦ μας καὶ νὰ ἀναζητήσουμε τί δημιουργήσαν οἱ πρόγονοί μας, μὲ τίς τόσες καὶ τόσες ἀντιεξόχτητες καὶ τεχνικὲς ἐλλείψεις τῆς ἐποχῆς τους καὶ τί κάνει ἡ σημερινὴ γενιὰ μὲ τίς τόσες εὐκολίες, ποὺ ἔχει στὴ διάθεσή της.

Καὶ ὑπενθυμίζω κατ' ἀρχὴν τὴν παλὰ Ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, τὴν ὁποία πυρπολήσανε οἱ ναζῆδες Γερμανοὶ μαζί σχεδὸν καὶ ὅλο τὸ χωριό κατὰ τὴν ἐπύρατη Κατοχή. Ὅσοι ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔχουν περάσῃ τὰ 40 χρόνια, ἀσφαλῶς

Ἡ φωτογραφία εἶναι ἀπὸ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Γεωργ. Ἀρ. Πριοβόλου καὶ παρουσιάζει τὸ βορεινὸ ὑπόστεγο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἐλήφθη δὲ τὸ 1936 κατὰ τὴν κατεδάφιση τοῦ παλιοῦ Πριοβολαϊκοῦ σπιτιοῦ. Εἰκονίζονται ἡ Μαρία Ἀρ. Πριοβόλου, ὁ Γιάννης Λάιος καὶ ὁ Δημήτρ. Ἀλεξίου.

θυμοῦνται τὴν τεράστια, σὲ μέγεθος, τὴν ἀξιόλογη ἀρχιτεκτονικὴ, καθὼς καὶ τὸν ἐσωτερικὸ τεχνικὸ διάκοσμο τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης. Πάνω ἀπὸ τὴν κυρία εἴσοδο καὶ ἐπὶ σχετικῶς ὀγκολίθου ἀνεγράφετο ὅτι ἐκτίσθη τὸ ἔτος 1860 ἤτοι, μόλις 30 περίπου χρόνια μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς τόσο μικρῆς τότε Ἑλλάδας μας ἀπὸ τὴν 400χρονη Τουρκικὴ σκλαβιά.

Εἶχε πρὸς τὴ βορεινὴ πλευρὰ εὐρύχωρο ὑπόστεγο μὲ κτιστὸ γύρω παρτέρι, γιὰ νὰ κάθωνται. Δύο εἰσόδους, ἓξ ὧν μία πρὸς ἀνατολὰς καὶ μία πρὸς βορρᾶν, καθὼς καὶ 4—5 καμάρες πρὸς βορρᾶν εὐμεγέθεις, ἐνῶ ὀλόκληρη ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνειά του ἦταν κτισμένη μὲ μεγάλους πυρολίθους, ἐνῶ δύο στερεώτατα ξύλινα δοκάρια ἦταν ὀριζόντια, μόνιμα τοποθετημένα εἰς τὸ ἄνω τρίτον τῆς καμάρας, ποὺ διευκόλυναν τὸ παίγνιδι καὶ τὸ γύμνασμα τῶν παιδιῶν.

Οἱ δύο πόρτες ποὺ εἶχε, ἡ κυρία εἴσοδος τῆς ἐκκλησίας, ἡ σκάλα ποὺ ἔφθανε στὴν εἴσοδο τῆς Ἐκκλησίας, ἦσαν ὅλες χτισμένες μὲ μεγάλες πελεκητὲς πέτρες, ποὺ εἶχαν ἐμφάνιση ὄχι καλῆς ποιότητος μαρμάρου καὶ γιὰ τίς ὁποῖες εὐλόγα διερωτᾶται ἡ ψυχρὴ λογική. Πῶς κατάρθωσαν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ τίς ἐπεξεργασθοῦν, νὰ τίς μεταφέρουν καὶ τόσο ὠραῖα τεχνικὰ νὰ τίς οἰκοδομήσουν, ἀφοῦ δὲν εἶχαν στὴ διάθεσή τους τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴν προσωπικὴ τους προσπάθεια;

Τὴν κάψανε, εἶπαμε, τὴν ἐκκλησιά. Ὅμως, ἀπὸ τὸ περίφημο οἰκοδομικὸ της ὕλικο δὲν θρέθηκε οὔτε ἓνα ἀγκωνάρι, ὅταν χτιζόταν ἡ καινούργια ἐκκλησιά. Προφανῶς, ἀμαρτωλαὶ συνειδήσεις τὰ οἰκειοποιήθηκαν.

Καὶ παρ' ὅλ' αὐτὰ ἐπέτυχαν πλήρως, γιὰτί πίστευαν στὸ δημιουργικὸ σκοπὸ ποὺ ἀπέβλεπε στὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ συνόλου. Ἀλλὰ καὶ πέραν τούτων, δὲν ἦτο ὀλιγώτερον ἀξιόλογη ἡ προσπάθειά τους γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ τέμπλου τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ πέραν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς του, ἦταν ἀρκετὰ ξυλόγλυπτο. Εἶχε εὐρύχωρον καὶ ὠραῖον Γυναικονίτη. Ὅλες οἱ πλευρὲς ἐσωτερικῶς ἦσαν κατελιμμένες ἀπὸ στασιδία. Εἰς δὲ τὴν εἴσοδον καὶ παρὰ τὸ παγκάρι εἶχαν τοποθετῆσαι εὐμέγεθες, κρεμαστῆς θέσεως, ὠρολόγιον. Δὲν συ-

Ζητώ γιὰ τὰ μεταγενέστερα κατασκευάσματα, ὅπως τὰ ἀναλόγια τῶν ψαλτῶν, τὴν τοποθέτηση τριῶν πολυελαίων, τὸν πλήρη ἐξοπλισμὸ μὲ κηροπήγια, καθὼς καὶ τὴν πλήρη ἀνανέωση τῶν εἰκόνων, ποὺ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου παραγγέλθηκαν καὶ κατασκευάστηκαν εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ὑπὸ τοῦ συγχωριανοῦ μας μοναχοῦ. . . . . Χασιακοῦ.

Μὲ βεβαιότητα ὑποστηρίζω ὅτι ὁμοία ἐκκλησία δὲν ὑπῆρχε τουλάχιστον στὰ χωριά τῆς ὀρεινῆς Παρνασσίδας.

Μετὰ τὸν ἐκπατρισμὸ καὶ τὴν ἐπανεγκατάσταση τῶν χωριανῶν στὸ χωριό, ἐΞ (6) ἄνθρωποι, ἐκτὸς τοῦ χωριοῦ διαμένοντες, σκεφθῆκαμε καὶ ἀποφασίσσαμε νὰ ξαναχτιστῇ ὁ Ἅγιος Γεώργιος. Ἐξαντλήσαμε κάθε προσπάθεια, πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, συγκεντρώσαμε περίπου 600.000 δρχ. κατὰ τὰ ἔτη 1951—1952 καὶ ἐπετύχαμε νὰ χτιστῇ ἡ σημερινὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία εἶναι οὐσιωδῶς μικρότερη τῆς παλαιᾶς ἀλλὰ καὶ τούτη ἀρκετὰ ἐπιβλητικὴ. Ὡς τόσο, παρὰ τὶς τόσες καὶ ἐπίμονες προσπάθειές μας δὲν πετύχαμε νὰ φτάσουμε τοὺς ἐξοχους προγόνους μας. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο καὶ οὐσιώδες δημιούργημα τῆς σύγχρονης γενεᾶς. Ἄλλα πολλὰ σὲ ἄλλη περιγραφή.

ΗΛΙΑΣ ΕΥΘ. ΚΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ

Ἰατρός

Ἀκαδημίας 15 — Ἀθῆναι

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΗ, ΑΝ ΔΕΗΣΗ ΝΑ ΤΗ ΔΙΑΒΑΣΗ, ΑΛΛΙΩΣ ΜΙΑ ΔΕΗΣΗ ΣΤΟ ΘΕΟ

Ἀξιότιμοι κύριοι ἰδρυταὶ τοῦ Συλλόγου καὶ τοῦ περιοδικοῦ «Κουκουβίστα», καλημέρα. Ἔλαβα τὸ περιοδικόν σας τὸ ὁποῖο ἐδιόθασα μὲ μεγάλη μου χαρὰ, θαυμάζοντας τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον σας γιὰ τὸ χωριό μας, ποῦ ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἐπιτελέσατε θαύματα. Εἴσθε ἀξιοὶ συγχαρητηρίων.

Πρέπει ὅλοι νὰ σᾶς μιμηθοῦμε καὶ νὰ ἐνισχύσουμε τὸν ἀγῶνα ποῦ ὅλοι σας ἀναλάβατε, νὰ διεκπεραιώσετε, κινεῖς δὲν πρέπει νὰ ἀπέχει ἀπὸ τὸ Σύλλογο Καλοσκοπῆς. Ὅλοι μας πρέπει νὰ ἐνισχύσουμε τὸν ἀγῶνα αὐτὸν νὰ ἐπιτελεθοῦν καὶ ἄλλα ἔργα τὰ ὁποῖα βλέποντας θὰ μένουμε εὐχαριστημένοι γιὰ τὸν τόπο μας πρέπει νὰ ἐνδιαφερόμεθα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἔξω ἄνθρωπο.

Πρέπει νὰ ἔχωμε ὑπόψιν μας ὅτι ὀρισμένα ἔργα στὸ χωριό μας τὰ ὁποῖα μᾶς εἶναι ἀπαραίτητα δὲν μᾶς τὰ πραγματοποιεῖ τὸ Κρατικὸ Ταμεῖο.

Παίρνω παράδειγμα ἀπὸ ὀρισμένους ἀπὸ μᾶς οἱ ὁποῖοι στερούμεθα ἡλεκτρικοῦ ρεύματος. Ἀποταθῆκαμε στὴν πρῶτην Κυβέρνηση Παπαδοπούλου, στὸν Νομάρχη, στὴν ΔΕΗ, παρακαλῶντας ὅλους αὐτοὺς τοὺς κυρίους νὰ ἐπεκταθῇ τὸ ἡλεκτρικὸ δίκτυο, διότι εἴμαστε πτωχοὶ ἀγρόται καὶ ὅλοι ἀδιαφόρησαν. Καὶ ἡμεῖς φθάσαμε στὸ σημεῖο νὰ πιστεύουμε ὅτι ἐφόσον ὑπάρχει Θεὸς ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιφέρει ἀπὸ τοὺς τάφους καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ζῶντας θὰ ἐνδιαφερθῇ καὶ θὰ φωτίσῃ καὶ ὑμᾶς διότι αὐτὸς δὲν εἶναι προσωποληπτικός, θὰ πραγματοποιηθῇ αὐτὸ ἐφόσον ἐπικρατήσῃ καὶ ἡ Βασιλεία του ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅλοι οἱ σκοποὶ του θὰ ἐκκληρωθοῦν.

Τελειώνοντας, σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὴν πτωχικὴν μου εἰσφορὰν ἐκ 300 δραχμῶν.

Σὰς χαιρετῶ μὲ ἀπερίγραπτη ἀγάπη,

Ὁ συγχωριανός σας,

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΟΥΦΟΣ

Καλοσκοπῆ

ΠΕΡΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑΣ, ΟΓΑ κλπ.

Κύριε Διευθυντά,

Σφίγγοντας θερμὰ τὸ χέρι σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκδοσιν τοῦ Δελτίου «Κουκουβίστα», ὅσο γιὰ τὸν τίτλο δυστυχῶς λείπουν γιὰ νὰ κρίνουν ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Γ. Τ. Κόλλιας καὶ ὁ ἀέχαστος διδάσκαλός μας Ἰωάννης Λάιος. Τὸ ὅτι γενηθήκαμε στὴν Κουκουβίστα αἰσθανόμεθα υπερήφανοι διὰ τὴν ὀρεινὴν μας καταγωγὴν καὶ μάλιστα ἐγὼ ποῦ ἐζῆσα στὸν κάμπο ἀντιμετώπισα τοὺς κατόικους τοῦ κάμπου ὡς ἐξῆς: ὅτι εἰς ἡμᾶς τοὺς ὀρεινοὺς ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἀνώτερον πνεῦμα ἐνῶ στοὺς κάμπους πλουσίαν γῆν ἡμεῖς ἔχουμε 2 καθηγητὲς Πανεπιστημίου ἐνῶ ἀπὸ τοὺς καμπίσιους δὲν βρίσκῃς οὔτε δάσκαλο καὶ ἐπειδὴ ὀρισμένοι ἀγρόται τοῦ κάμπου πληρώνουν Ο.Γ.Α. διαμαρτύρονται διὰ τὴν φορολογίαν τοῦ εἰσοδήματός των καὶ τοῦτο διότι οἱ ὀρεινοὶ πέρνουν σύνταξιν χωρὶς νὰ πληρώνουν καὶ τοὺς ἠρώτησα γὰ μοῦ ἀπαντήσουν πόσοι ἥρωες βγήκανε ἀπὸ τὰ καμποχώρια νὰ ἐλευθερώσουν τὴν Ἑλλάδα τὸ 1821; Οὐδεὶς, ἐνῶ ἀπὸ τὴν Κουκουβίστα, τὴν Δρέμνησα, τὴν Μουσσονίτσα βγήκαν ὁ Διάκος, ὁ Πανουργιάς, ὁ Παπανδριάς καὶ ἄλλοι. Ἀντιθέτως οἱ κάτοικοι τοῦ Κάμπου πηγαίνοντες πότε πότε στὸν Ὀμὲρ - Μπῆ, πότε στὸν Μουσταφᾶ - Μπῆ καὶ πότε πότε στὸν Ἀγὰ - Μπῆ νὰ μὴν χάσουν τὰ χωραφάκια καὶ τὰ εἰσοδηματάκια τους, καὶ ὅταν ἐλευθερώθηκε ἡ Ἑλλάδα ἡ μία Κυβέρνησις ἔδιδε στοὺς κάμπους δάνεια καὶ ἡ ἄλλη τοὺς χάριζε καὶ τώρα ἐπειδὴ μὲ μιὰ συνταξοῦλα ποῦ πίνουν ἕνα καφέ οἱ ὀρεινοὶ κάτοικοι διαμαρτύρονται γιὰ νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὶς μύτες. Ἰδιαίτερος γιὰ τὴν κρατικὴ βοήθεια τοῦ χωριοῦ μας ἐνθυμοῦμαι τὸ ἐξῆς ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα πῆγε νὰ εἰσπράξῃ τὰ χρέη εὐθύς ὡς ἔφυγαν οἱ Γερμανοὶ ὅπου δὲν ὑπῆρχε ὄχι σπῆτι ἀλλὰ οὔτε κεραμίδι, ὁπότε οἱ χωριανοὶ μας διεμαρτυρήθησαν καὶ ὁ σοφὸς πολιτικός Γ. Παπανδρεῦ εἶπεν ὅτι ἔχετε δίκαιον εἶναι σὰ νὰ κάνουμε ἀφαίμαξιν ἀπὸ τὸν λυπόθυμον.

Διὰ τῆς παρουσίας μου χαιρετίζω μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ σεβασμὸ τοὺς χωριανοὺς μας ποῦ εὐρίσκονται ἐν Ἑλλάδι, Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ καὶ στὴν νέα γενεὰ μας εὐχομαι νὰ ἀποκτήσῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς κοινωνίας ἀξιώματα.

Μὲ θαθεῖαν ἐκτίμησιν,

ΑΓΓ. ΑΛΕΞΙΟΥ

Βοηθὸς Φαρμακείου Ἀντιπρόσωπος

ΛΑΜΙΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Δημοσιεύουμε στὴ συνέχεια ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συμπατριώτη μας Παναγ. Παπανικολάου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν εὐγενὴ καλωσύνη νὰ θέσῃ στὴ διάθεσίν μας ὀρισμένα κείμενα ποῦ ἔγραψε σὲ δύσκολη περίοδο τῆς ζωῆς του. Θέλουμε νὰ τὸν πληροφορήσουμε, καὶ μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ νὰ τὸ γνωρίσουν ὅλοι οἱ συμπατριῶτες, μὲ εὐχαρίστηση δημοσιεύουμε κείμενα καὶ συνεργασίες (στὰ πλαίσια φυσικὰ τῶν δυνατοτήτων ποῦ μᾶς παρέχει ὁ διαθέσιμος χώρος) μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ ἀναφέρονται σὲ θέ-

ματα που έχουν σχέση με την ιστορία και την έν γένει ζωή του χωριού μας, δηλαδή δεν δημοσιεύουμε ό,τι γράφουν οι Κουκουβιστιανοί αλλά ό,τι γράφεται για την Κουκουβίστα έστω και από ξένους, όπως έγινε με το άρθρο του κ. Λάππια.

Αθήνα 21-1-76

Αγαπητοί μου συμπατριώτες,

Με βαθειά συγκίνηση και χαρά, αλλά και με περηφάνεια διάβασα το 4ο δελτίο της Κουκουβίστας. Σας συγχαίρω για την πρωτοβουλία Σας, για τις προοδευτικές Σας ιδέες και το ζήλο που σας διακρίνει, ξεκινώντας απ' τη σκέψη, να αλυσσοδέσετε ψυχικά όλους τους Κουκουβιστιανούς, και να βοηθήσετε έτσι, που να μη το ήρωικό χωριό μας στα σύγχρονα καλούπια του Τουρισμού, της προόδου και του Πολιτισμού.

Ο Σύνδεσμός μας απ' τη μία μεριά και ο Τύπος απ' την άλλη, σε στενή συνεργασία, θα δώσουν ώθηση και λύση στα τόσο ζωτικά προβλήματα του χωριού μας.

Λυπούμαι βαθειά απ' την ψυχή μου, γιατί η μυθιστορηματική ζωή μου με κράτησε μακριά Σας, έτσι που είχα χάσει τον προσανατολισμό μου.

Με ταχυδρομική επιταγή σήμερα σας στέλνω 200 (δισκόσιες) δραχμές, σαν συνδρομή και βοήθεια του Δελτίου «Κουκουβίστα». Η σύνταξίς πείνας που μου δίνει το Τ.Σ.Α.Σ. (2.000 δρχ.) με φέρνει σε δύσκολη θέση.

ΠΑΝ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αγιοι Ανάργυροι

✱

Αγαπητή μας «Κουκουβίστα» κάθε φορά που φτάνεις στο σπίτι μας σκορπίζεις απέραντη χαρά και συγκίνηση. Μέσα μας ξυπνάει μια ζωντανή νοσταλγία κι απειρες αναμνήσεις, που όλοι μας αδελφωμένοι σαν μια οικογένεια, ζήσαμε στη γενέτριά μας Καλοσκοπή τις πιο τραγικές και κρίσιμες ημέρες που πέρασε το χωριό μας.

Νοσταλγία και καύμος φώλιασαν στα κατάβαρα της ψυχής μας και πονάμε για κείνα τ' άγια χώματα. Χώματα χιλιόποτισμένα με αίμα και ιδρώτα των προγόνων μας.

Συγχαρητήρια και επαίνους σ' εκείνους που συνέλαβαν την ιδέα της έκδόσεως της μικρής αυτής εφημερίδας, που μας ενημερώνει, μας κατατοπίζει, μας κάνει γνωστά διάφορα περιστατικά και γεγονότα του χωριού μας. Με δίψα διαβάζουμε το έντυπο τούτο που με τόσο γλαφυρότητα, σαφήνεια και ζωντάνια, μας περιγράφει τας προόδους, ανά την Ελλάδα και το έξωτερικό άκομη, των συμπατριωτών μας. Η εφημερίδα τούτη είναι μια άναλαμπή που φωτίζει πολλά σκοτεινά πράγματα που έως τώρα είχαμε τελείως άγνοια, γι' αυτό πρέπει να ενισχυθώ. Ύστερα από την ύελλα του πολέμου και που το χωριό μας κατεστράφη ολοσχερώς, σιγά-σιγά αργότερα άρχισε η ανοικοδόμηση, επόμενον ήτο να προκύψουν διάφορα προβλήματα όπως αίφνης ο δημόσιος δρόμος που αντί να διέρχεται εις το μέσον του χωριού προκειμένου να εξυπηρετείται η πλειονότης των κατοίκων, δυστυχώς διέρχεται εις την κορυφήν κι' έτσι έγινε προνόμιον ολίγων. Τα τρία τέταρτα των κατοίκων κατατλαιπωρούνται, φορτώντας εις τους ώμους των τας άποσκευάς των, περπατώντας τις άνηφοριές, και με κακές, πολλές φορές και ρικκές συνθήκες, άγκομαχώντας φθάνουν στο λεωφορείο. Φυσικά δεν θα μπορούσε να περνά ο δρόμος έξω από το σπίτι του καθ' ενός. Μα στην προκειμένη περίπτωση πιο πολλοί είναι οι άδικημένοι. Η καλλίτερα λύσις ήταν το λεωφορείον

να διέρχεται εις το μέσον του χωριού. Εύχαριστούμε διά την φιλοξενίαν.

1) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ (Μερακλής) Αθ. Διάκου 16, Άνω Λιόσια Άττικής.

2) ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ, Φαλαγγιτών 4, Περιστερι. Άθήναι.

✱

Αγαπητή μας Κουκουβίστα,

Ότι και αν γράψω για σένα το καμάρι μας, της Καλοσκοπής είναι πάρα πολύ λίγο, γιατί προηγήθησαν έμοι τόσοι και τόσοι αγαπημένοι μου συγχωριανοί, που φαντάζωμαι ότι δεν περισσεύουν άλλα λόγια για μένα να σε εξυμνήσω.

Όταν κουκουβιστιανός και εγώ αισθάνωμαι πάρα πολύ υπερήφανος και πολύ εύτυχισμένος που το Συμβούλιο του Συνδέσμου μας, είχε την μεγάλη έμπνευση να έκδόση το ταπεινό αλλά και υπερήφανο αυτό Δελτίο που λέγεται «Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ» για να ενημερώνη τόσον τα μέλη του Συλλόγου μας, όσον και πάρα πολλούς συμπατριώτες μας ίσως και καιμιά μέρα πάρα πολλούς Έλληνες, όπου το όνομά του θα άντηχεί περήφανο ανά ολόκληρο το Πανελλήνιο και πέρα. Αυτό για τις τόσες θυσίες που το χωριουδάκι μας (Κουκουβίστα) Καλοσκοπή προσέφερε στον Ίερό Βωμό της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Δεν έχω λόγια κατάλληλα για να εκφράσω το θαυμασμό μου και να επαινέσω την εξαίρετη αυτή πρωτοβουλία του Διοικητικού Συμβουλίου, όπου έλαβε, για να έκδόση το άνωτέρω Δελτίο «Κουκουβίστα», όπου εύχομαι να γίνη και μηνιαίο.

Όσο για τον τίτλο του «Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ», φαντάζωμαι ότι δεν θα υπήρχε ωραιότερος τίτλος από αυτόν. Ας με συγχωρέσουν μερικοί διαφωνούντες συγχωριανοί μας για τον τίτλο. Διότι η όνομασία ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ είναι γνωστή σε πάρα πολλούς συμπατριώτες μας και Έλληνες. Δεν αντιλέγω ότι και η όνομασία του χωριού μας, Καλοσκοπή δεν είναι ωραία, αλλά πάρα πολλοί συμπατριώτες μας και πολλοί Έλληνες δεν γνωρίζουν καλά ακόμα την Καλοσκοπή ενώ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ πολλοί, πάρα πολλοί τη γνωρίζουν.

Δεχθείται παρακαλώ και από μένα μια μικρή προσφορά εκ δρχ. 500 για το αγαπημένο μας ΔΕΛΤΙΟ «Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ».

Με αγάπη και εκτίμηση

Γ. Κ. ΕΦΟΡΟΣ

Όδός Ίωάν. Διαπούλη άρ. 9
Λυκόβρυση — Άττικής

✱

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ

Αγαπητοί συμπατριώτες,

Στέλνω την παρούσα έπιστολή με την πρόθεση θα βοηθώ με τις υπάρχουσες δυνάμεις μου όσω μπορώ διά την άξιοποίηση από τουριστικής πλευράς του χωριού μας, και θα είμαι εύτυχης εάν η έπιστολή μου φιλοξενηθί εις το περιοδικό μας «Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ». Το θέμα μου σήμερα άφορα το Κεφαλόβρυσο του χωριού.

Και ποιός από μας δεν ξέρει το κεφαλόβρυσο της Κουκουβίστας. Βρίσκεται σε απόσταση ένα χιλιόμετρο περίπου από τον οικισμό. Κρύο και άφθονο νερό. Πυκνός ίσκιος από έλατα και δίπλα το έξωκλήσι της Αγ. Έλένης. Τόπος ιδεώδης για παραθερισμό το χωριό μας. Μα καλλίτερος τόπος για να περάση κανείς μια εύχάριστη ημέρα, μια ημέρα άργίας ή άδείας, για μας που ζούμε στην πόλι, μακριά από το

ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΡΑΝΤΖΑ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἃς γράψουμε κάτι ἀπὸ τὰ περασμένα γιὰ νὰ βλέπουν οἱ μεταγενέστεροι ποιά ἦταν ἡ σημερινὴ ψυχομαχοῦσα Καλοσκοπὴ πρὶν 75 τουλάχιστον χρόνια, ὅταν ἦμουν μικρός. Μιλᾶμε γιὰ τὸ ἔτος 1900, πού ἡ Κουκουβίστα θρυσκόταν ἀκμαία μὲ τὰ 200 καὶ πλέον κατοικίσιμα σπίτια τῆς καὶ μὲ 1.000 περίπου μικροὺς καὶ μεγάλους κατοίκους. Ἀρχηγὸς τοῦ χωριοῦ ἀναγνωρισμένος ἦταν ὁ Πάρεδρος Γερολῶκας Πριόβολος. Τὸ χωριὸ διαιρόταν σὲ πέντε μαχαλάδες: Παπαδέικα, Ρούγα, Ραχιώτικα, Κουφέικα καὶ Γύφτικα. Εἶχε 3 παπάδες, τὸν Παπακοσιῶδα, τὸν Παπαγεωργίου καὶ τὸν Παπαταξιάρχη. Λειτουργοῦσαν ὅλοι μαζί, ἀλλὰ ὁ καθένας εἶχε τὴν ἐνορία του στοὺς κατοίκους. Ὁ μισθὸς τους ἦταν ἓνα κιλὸ (22 ὀκάδες) —μισὸ καλαμπόκι καὶ μισὸ σιτάρι. Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἦταν ἓνας δάσκαλος ὀνόματι Μελισάρης. Ἀργότερα τὸν ἀντικατέστησε ὁ Καράμπελας καὶ στὴ συνέχεια ἐγίνε τριτάξι, μὲ δασκάλους τοὺς Ἰωάννην Λάιον, Κων. Παπαπαναγιώτου καὶ Γεωργ. Παπασταμούλην. Ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ χωριοῦ τάλυναν οἱ γέροντες. Ὅταν ἀπολοῦσε ἡ ἐκκλησία, ἂν ἦταν καλὸς καιρὸς κάθονταν στὸ διπλανὸ τῆς ἐκκλησίας πλαγερὸ ἡλιόλουστο μέρος, ἂν πάλι ἔκανε κακοκαιρία, κάθονταν στὸ μεγάλο πλακόστρωτο χαγιάτι, καθάριζαν τὸ σιτάρι καὶ τὰ ψυχούδια, ἂν ὑπῆρχαν, καὶ ἔλυναν τὶς διαφορὰς τοῦ χωριοῦ οἱ γεροσεβάσμιμοι, πού σὰν τέτοιοι ἦταν πολλοί, ἀλλὰ ἃς περιγράψουμε μερικοὺς πού ἦταν καὶ τῆς πιάτσας καὶ διατηροῦσαν καὶ μαγαζιά: Εὐθ. Κατσανιώτης, Λουκάς Πριόβολος Δημ., Πριόβολος-Τσακμάκης, Θεόδωρος Τσόνος, Ξεστρούπας, Γιανελκοῦσσας, Χαρλαμάκος, Ἰω. Κόλιας, Κουλιός, Κασανιώτης, Ἀθ. Σαλταπίδας, Ἰω. Κεραμίδας καὶ ἄλλοι πολλοί. Κάθε φορὰ πού ἀπολοῦσε ἡ ἐκκλησία οἱ νέοι μὲ τὶς φουστανέλλες, μὲ τὶς πουκαμίσες καὶ μὲ τὰ στενὰ παντελόνια μὲ κουμπιά, ὡς καὶ τὰ κορίτσια μὲ τὶς φαρμπαλωτὲς φανέλλες, μὲ τὰ μπολκάκια, μὲ τὰ τσαρούχια μὲ φούντες, μὲ τὰ γιορντάνια καὶ ἄλλα μπιχλιμπίδια στὸ στήθος, μὲ τὶς ἀραχνοῦφαντες

γάζες, μὲ τὶς πολύχρωμες κορδέλες, πλεγμένες ἀπὸ μαλλί, μοιάζοντας σὰν ἀνθισμένες τριανταφυλλίες, ἀλλὰ καὶ οἱ μεσόκοποι ἄνδρες, ἄλλοι μὲ τσαρούχια ἀρβανίτικα καὶ ἄλλοι μὲ γουρνοτσάρουχα καὶ μὲ τὰ ὑφαντὰ τοῦ ἀργαλιοῦ πατατοῦκες καὶ πανωθράκια, ὅλοι μαζί ἔστηναν τὸ χορὸ στὴν πλατεία πού ἔπαιζαν ὄργανα τῆς τότε ἐποχῆς: καραμοῦζες καὶ νταούλια. Πρωταγωνιστὲς τῆς μουσικῆς ἄλλοτε ὁ Γερογιωργάκης Λιούγκας, ἄλλοτε ὁ Γεροτσαμπτσούρης καὶ ἄλλοτε ὁ Κατσάνης. Τὰ γλέντια αὐτὰ συνεχίζονταν χειμῶνα καλοκαίρι. Ἀλλὰ στίς πιὸ ἐπίσημες γιορτὲς (Ἀποκριές, Λαμπρὴ, πανηγύρια κλπ.) δὲν περιγράφεται ἡ εὐθυμία τοῦ χωριοῦ, θούιζε ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη. Ὑπῆρχε φτώχεια μὲ τὸ σακκί, ἀλλὰ εὐθυμία καὶ γλέντι μὲ τὸ τσουβάλι. (Ἀκολουθεῖ ἀπόσπασμα πού δημοσιεύεται στὴ στήλῃ Λαογραφικὰ θέματα).

Ὅλο τὸ χωριὸ καὶ ὅλος ὁ τόπος τῆς περιφερείας του θούιζε ξεπετώντας μιὰ μεγάλη ζωντανία ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀπὸ τὰ ἑκατοντάδες γιδοπρόβατα, ἀπὸ τὰ 150 καὶ πάνω θόδια, ἀπὸ τὰ ἄλογα, τὰ μουλάρια, τὰ γαῖ-δούρια καὶ τόσα ἄλλα πολυπληθῆ ζωντανὰ οἰκόσιτα. Αὐτοκίνητα, ἀεροπλάνα, ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, ἡλεκτρικὸ ρεύμα, ὅλα αὐτὰ ἦταν ἄγνωστα. Ὁ μόνος φωτισμὸς ἦταν τὸ πετρέλαιο καὶ ἡ ἀσετυλίνη παντοῦ στὴν Ἑλλάδα. Οὔτε ἐργοστάσια, οὔτε μεταλλεῖα ὑπῆρχαν πουθενά. Τὸ μόνον ἔργο πού ὑπῆρχε ἦταν — τὸ πιὸ μακρινὸ γιὰ μᾶς ταξίδι τῆς τότε ἐποχῆς — τὰ Μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρίας, ὅπου εἶχαν μεταβῇ 400 καὶ πάνω Κουκουβιστιανοί, στὴ θέση Μπερτσέκου τῆς Καμάρizas. Τὸ 1906 ταξίδεψα κι' ἐγώ, ἡλικίας τότε ἑννέα χρονῶν, μὲ συνοδὸ τὸν θεῖο μου Ἰωάννη Σούπα καὶ προστέθηκα κι' ἐγώ στὴ δύναμη τῶν ἀνωτέρω μέχρι τὸ 1914 ὅποτε κλήθηκα ὡς κληρωτὸς στρατιώτης.

(Ἀπομνημονεύματα τῆς Κουκουβίστας κατὰ τὰ ἔτη 1900 καὶ ἐπ. ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Τριανταφύλλου—Πράντζα).

ἄγχος καὶ τὰ καυσάρια τῆς πόλεως, δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἀπὸ τὸ Κεφαλόβρυσον τῆς Κουκουβίστας. Τόπος ἰδεώδης γιὰ ὀδελία καὶ ἔσοχῃ. Νερὸ παγμένο καὶ κρασί ἡ μπύρα πού μόλις τ' ἀφίσας γιὰ λίγο μέσα στὸ νερὸ τῆς πηγῆς παγώνουν. Ὁ δρόμος γιὰ τὸ χωριὸ καὶ τὸ Κεφαλόβρυσον εἶναι καλὸς καὶ τὸ αὐτοκίνητο φθάνει μέχρι τὴν πηγὴ.

Ὑπάρχει ὅμως κάτι πού θὰ ἔπρεπε ἀπὸ πολλοῦ χρόνου νὰ ἔχη γίνῃ. Γι' αὐτὸ τὸ κάτι θὰ κάνω μιὰ ἐκκλῆση πρὸς τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον τοῦ χωριοῦ μας καὶ πρὸς κάθε ἄνθρωπον πού ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ χωριὸ μας. Πρόκειται περὶ τῆς τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως. Θὰ ὠφεληθοῦν ὅλοι οἱ συγχωριανοὶ καὶ πρῶτα - πρῶτα οἱ ἐμπορευόμενοι ἀπὸ τὴν τουριστικὴν κίνησιν. Θὰ ὠφεληθῇ τὸ ἐξωκκλῆσι πού θάπρεπε ἡ τελουμένη κατ' ἔτος Θ. Λειτουργία τῆς 21ης Μαΐου νὰ προωθηθῇ εἰς Ὀρησκευτικὴν πανήγυριν διότι ἀξίζει πράγματι μία Θρ. πανήγυρις εἰς τὸν ἰδεώδη αὐτὸν τόπον. Ἀναρπαιτῶς ὅμως ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους γύρω ἀπὸ τὴν πηγὴ. Νὰ γίνουν μερικοὶ μόνιμοι πάγκοι καὶ μόνιμα τραπέζια γερὰ νὰ μὴ χαλοῦν εὐκολα. Νὰ γίνῃ μία μόνιμη ψησταριά καλυμμένη καὶ νὰ ὑπάρχουν δύο μόνιμες σοῦθλες στὸν τόπον αὐτὸ πού νὰ τοποθετοῦνται ἐντὸς τοῦ ἐξωκκλησίου. Αὐτὰ θὰ χρησιμοποιοῦνται καὶ ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους ἄλ-

λὰ καὶ ἀπὸ τοὺς διαμένοντας ἐκτὸς τοῦ χωριοῦ, εἴτε οἰκογένειες, εἴτε ὁμάδες, νὰ πῶσιν τὸ ἀρνί, τὸ κοκορέτσι ἢ τὸ κοντοσοῦφλι ὅταν θελήσουν νὰ περάσουν μιὰν ἡμέρα στὴν ἔσοχῃ καὶ ἔτσι δὲν θὰ ἔχουν τὸ πρόβλημα πού θὰ βροῦν σοῦθλες καὶ ψησταριές. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ πολλοὺς τρόπους καὶ μὲ προσωπικὴ ἐργασία ἀκόμη. Ἐὰν γίνῃ ἡ διαμόρφωσις καὶ τοποθετηθοῦν τραπέζια καὶ πάγκοι, ἐγὼ εὐχαρίστως θὰ μεριμνήσω νὰ τοποθετηθῇ ἡ ψησταριά καὶ οἱ σοῦθλες μὲ δική μου ἐξ ὁλοκλήρου δαπάνη. Διὰ τὰ λοιπὰ ἀφίνω τὴν πρωτοβουλία στὸν Πρόεδρον Κοινοτικῆς τοῦ χωριοῦ μας καὶ στὸν Σύνδεσμον Καλοσκοπιωτῶν νὰ ἐνεργήσουν διὰ τὴν διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους στὸ Κεφαλόβρυσον καὶ τὴν τοποθέτησιν πάγκων καὶ τραπέζων.

Ἐτοί τὸ χωριὸ μας θὰ παρουσιάσῃ κάποια κίνησις ἰδίως τοὺς θερινοὺς μῆνας ἐπ' ὠφελείᾳ ὅλων μας. Ἄν ὑπάρχει θέλησις πολλὰ μπορεῖ νὰ γίνουν.

Εὐχομαι, τὸ νέο Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου νὰ προωθήσῃ τὰ Ζητήματα καὶ νὰ φανῇ ἀντάξιο λύσεως αὐτῶν.

Μὲ πατριωτικὸς χαίρετισμούς,

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΧΑΜΗΛΟΣ

Γαλακτοπώλης

Ὁθωνος 35, Λαμία

Μια θλιβερή επέτειος**Η ΠΥΡΠΟΛΗΜΕΝΗ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ**

Τὰ σπίτια, σιωπηλά καὶ ἀκίνητα, εἶναι σὰ νὰ παρακολουθοῦν ἀπὸ τὴ διάσταση τῆς αἰωνιότητος τὰ πάθη τῶν θνητῶν ἀνθρώπων. Τὰ σπίτια βλέπουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ γενιοῦνται, νὰ ζοῦν καὶ νὰ πεθαίνουν μέσα στίς κάμαρές τους· ἐκεῖ τοὺς κυττάνε νὰ λυποῦνται ἢ νὰ χαίρονται, νὰ ἀνδρώνονται ἢ νὰ γεράζουν· ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ξεκινοῦν γιὰ τὴ δουλειὰ τους καὶ ἐκεῖ νὰ ἐπιστρέφουν γιὰ νὰ περάσουν τὴ νύχτα. Τὰ σπίτια σιωπηλά καὶ ἀκίνητα ἀτενίζουν τὴ ματαιότητα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι φορές ὅμως πού συνεπαίρνει καὶ τὰ σπίτια τὸ πάθος τῆς ἱστορίας. Τότε πυρπολοῦνται ὁλόκερα. Ἐγκαταλείπουν τὴ διάσταση τῆς αἰωνιότητος καὶ εἰσέρχονται στὸν χρόνο· καὶ τὰ διεκδικεῖ ἡ στιγμή πού τὰ λαμπαδιάζει καὶ ἀναφλέγονται, καὶ σύρουν κραυγὲς πόνου καὶ ἐξανίστανται καὶ σωριάζονται σὲ ἀποκαΐδια.

Στις 18 Ἀπριλίου 1944 ἔτσι λαμπαδιάσανε καὶ τὰ σπίτια τῆς Κουκουβίστας. Δὲν ὑπάρχει τραγικώτερο θέαμα ἀπὸ αὐτὸ τοῦ πυρπολούμενου οἰκισμού. Ἡ γῆς μας ὀνομάζεται καὶ οἰκουμένη, ἐπεὶδὴ τὴν οἰκεῖ ὁ ἄνθρωπος, τὴν οἰκεῖ χτίζοντας σπίτια. Καὶ ὅταν τὰ σπίτια πυρποληθοῦν, ἡ γῆ μετατρέπεται σὲ τόπο ἀκατοίκητο. Σὲ τόπο ἀκατοίκητο θέλησαν νὰ μετατρέψουν τὴ γῆ τῆς Κουκουβίστας τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα κατοχῆς. Καὶ ἔστρεψαν τὸν δαυλὸ τοῦ πολέμου πρὸς τὴν ἀπόμερη καὶ εἰδυλλιακὴ Κουκουβίστα καὶ τὴν πυρπόλησαν.

Ὅταν τὸ κακὸ εἶχε χτυπήσει τὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ μας, κ' αὐτὰ ἔθγαζαν κραυγὲς ἀγωνίας καὶ θυσάνους φωτιᾶς καὶ κόμες ἀπὸ φλόγες, οἱ κάτοικοι εἶχαν κρυφτεῖ ἐντρομοὶ μέσα στὰ δάση. Μόλις ἐπέστρεψαν ἔστησαν θρῆνο σπαραχτικὸ ἐπάνω ἀπὸ τὴν τέφρα τῶν σπιτιῶν τους. Στὸν πόλεμο δὲν εἶχαν θανατωθῇ μόνο τὰ παιδιὰ τους· εἶχαν θανατωθῇ καὶ τὰ σπίτια τους.

Πέρασαν 32 χρόνια ἀπὸ τότε. Καὶ ὁ καθένας μας θυμᾶται τίς φυσιογνωμίες ἐκείνες τῶν προγονικῶν σπιτιῶν, ὅπως θυμᾶται ἀγαπημένα πρόσωπα πού πέθαναν. Αἰωνία τους ἡ μνήμη.

X.X.M.

**ΧΡΟΝΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
(Π Α Σ Χ Α 1944)**
Τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΣΙΑΚΟΥ

Καταστροφὲς χωριῶν ἢ πόλεων, σὰν ἐκείνη τῆς Καλοσκοπῆς πρὶν 32 χρόνια, λίγες θὰ συναντήσῃ κανεὶς στίς σελίδες τῆς ἱστορίας. Ἀπ' τὸ 1821 ἀξέχαστες μένουν στὸ μυαλὸ μας οἱ καταστροφὲς τοῦ Σουλίου, τῆς Χίου, τῆς Νάουσας, τῶν Ψαρῶν, τοῦ Μεσολογγίου, τῆς Κάσου κ.ἄ. Ἀπ' τὴ ναζιστικὴ κατοχὴ ἀνατριχιάζει ὁ ἄνθρωπος σὰν θυμᾶται τὰ Καλάβρυτα, τὸ Δίστομο, μὰ καὶ τὴν Καλοσκοπὴ. Ἡ θηριώδεια καὶ ἡ θαρβαρότητα τῶν ναζιζδων ξέσπασε ἄγρια πάνω σὲ χωριὰ καὶ σὲ πόλεις, πού θέλησαν νὰ σηκώσουν ψηλὰ τὸ λάβαρο τῆς Λευτεριᾶς.

Ἡ καταστροφὴ τῆς Καλοσκοπῆς εἶχε προαποφασιστῇ ἀπ' τὸ Γενάρη τοῦ 1944, τότε πού οἱ ναζιζδεις ἔστησαν ὑπουλα φονικὴ ἐνέδρα στὴν Ἀγία-Τριάδα καὶ σκοτώθηκαν 33 γενναῖοι ἀπ' τοὺς Ἕλληνες.

Στις 4 τοῦ Γενάρη, μετὰ τὸ χαλασμὸ πού ἔγινε στὴν Ἀγία-Τριάδα, μικροσμάδες ἀνταρτῶν κατέφθασαν ἀπ' τὸ Λιδωρίκι καὶ ἄλλα μέρη, γιὰ νὰ καταδιώξουν τοὺς Γερμανούς, πού ἀλαφισμένοι τώρα κατηφόριζαν πρὸς τὰ Καστέλ-

λια, γιὰτὶ ἐνιωθάν τι τοὺς περίμενε. Ὅταν οἱ τελευταῖοι Γερμανοὶ θρῖσκονταν ἀκόμα στὸ κάτω μέρος τοῦ χωριοῦ (στὰ Καλοθανασεῖκα σπίτια), οἱ ἀντάρτες τοὺς χτυποῦσαν ἀπὸ παντοῦ: Ἀπ' τὸ Σταυρὸ, ἀπ' τὸν Ἀι-Γιαννάκη, ἀπ' τὴν Παναγία καὶ ἀπ' τὰ ψηλὰ μπαλκόνια τῶν σπιτιῶν ἀκόμα.

Φεύγοντας ἄταχτα οἱ ναζιζδεις πρὸς τὸ Οἶνοχώρι καὶ πρὸς τὰ Καστέλλια, δέχονταν ἀπαντὰς τίς ριπὲς τῶν ἀνταρτῶν ἀπ' τὰ ψηλῶματα, πού ὀρκίστηκαν ἐκδίκηση γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ Καλλία καὶ τοῦ Λόχου του. Μάλιστα ἕνας Καλοσκοπίτης ἀντάρτης, ὁ Βαγγέλης Τσολάνας, πού τοὺς χτυποῦσε στὴν ἀρχὴ ἀπ' τὸ Σταυρὸ καὶ ὕστερα ἀπ' τὸ μπαλκόνι ἐνὸς σπιτιοῦ, ἄρπαξε τὸ πολυβόλο του καὶ τρέχοντας ἀπ' τὴν Ψιλὴ-Ράχη, θρέθηκε στὰ Ψωρολίθια (πάνω ἀπ' τίς Πολεμίστρες), γιὰ νὰ προλάβῃ τοὺς ναζιζδεις, πού περνοῦσαν πρὸς τὸ Οἶνοχώρι. Ἐκεῖ πολέμησε πολλὴ ὥρα ὁλομόναχος καὶ ὕστερα ἀπὸ φοβερὴ συμπλοκὴ ἔπεσε νεκρὸς.

Ἄλλη ὁμάδα ἀνταρτῶν ἀπ' τὴν Ψιλὴ-Ράχη πέρασε ἔξω ἀπ' τὸ Οἶνοχώρι, στοῦ Σούφρα τὸ Χάνι, κι ἔφτασε ὡς τὰ Οἶνοχωρίτικα ἀμπέλια, ἀποδεκατίζοντας τοὺς Γερμανούς. Τόση τρομὰ πῆραν στὸ φευγίό τους, ὥστε δὲν προλάβαν οὔτε τοὺς τραυματίες τους νὰ πάρουν. Οἱ ἀπώλειές τους ἦταν ὁποσδήποτε μεγάλες. Μετὰ ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα, θυμᾶμαι, πῆγαίνα στὴ Λαμία καί, περνώντας ἀπ' τὰ Οἶνοχωρίτικα ἀμπέλια, εἶδα σκορπισμένα πτώματα ἀπὸ ἀμούστακα Γερμανόπουλα, πού ὁ Χίτλερ εἶχε ἐπιστρατεύσει γιὰ τὸν πόλεμο.

Σὰν ἔφτασαν στὴ Γραβιά οἱ Γερμανοὶ, καταδιωγμένοι κι ἐξαντλημένοι, πῆραν τὴν ἀπόφαση γιὰ τὴν Καλοσκοπὴ: Νὰ τὴν κάψουν. Πίστεψαν πὼς οἱ ἀντάρτες θρῖσκονταν κρυμμένοι στὰ σπίτια κι ὅταν κατηφόρισαν, γιὰ νὰ φύγουν, βγήκαν στὰ μπαλκόνια καὶ τοὺς χτύπησαν. Τὸ σωστό, ὅμως, εἶναι, ὅτι κατέφθασαν ἀσυγκράτητοι ἀπὸ διάφορα σημεία, γιὰ νὰ πάρουν ἐκδίκηση γι' αὐτοὺς πού χάθηκαν στὴ φονικὴ ἐνέδρα (ἀνάμεσά τους ὁ Π. Ζούγρος καὶ ὁ Ν. Κόλλιας).

Πέρασε ὁ βαρὺς χειμῶνας καὶ ἦρθε ἡ ἀνοιξη. Μιὰ ἀνοιξη λεύτερη γιὰ τὴν Καλοσκοπὴ, πού διέθετε ὅλες τῆς τίς δυνάμεις γιὰ τὴ λευτεριά ὁλόκαιρης τῆς πατρίδας, προσφέροντας ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα. Ἄλλοι μὲ τ' ὄπλο στὸ χέρι πῆραν ἐνεργὸ μέρος σ' ἐκεῖνον τὸν ἀγώνα καὶ ἄλλοι, ὅσοι ἀπέμειναν στὸ χωριό, πρόσφεραν κάθε τους ὑπηρεσία, μὲ μόνη λαχτὰ νὰ ἰδοῦν καὶ πάλι ἐλεύθερη ὅλη τὴν πατρίδα.

Μὲ τὸ Εὐμέρωμα τῆς Λαμπρῆς (16 Ἀπριλίου 1944) ἡ ἐλεύθερη Καλοσκοπὴ γιορτάζει διπλά: Τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ δικὴ τῆς λευτεριάς. Σ' ὅλες τίς γειτονιὲς ἀνάβουν παντοῦ φωτιὲς καὶ ψήνουν τὰ πασχαλινὰ ἀρνιά, ἐνῶ ἡ κνίσσα αἰωρεῖται πάνω ἀπ' ὅλο τὸ χωριό, ἀνοίγοντας τὴν ὄρεξη τῶν κατοίκων, πού τὸ μεσημέρι θὰ φᾶνε καὶ θὰ πιοῦνε ἐλεύθεροι, μακριὰ ἀπ' τὸ βραχνὰ τοῦ καταχτητῆ, πού πνίγει τοὺς κατοίκους τοῦ κάμπου καὶ τῶν πόλεων.

Καὶ στὸ χοροστάσι τοῦ χωριοῦ ψήνουν τ' ἀρνιά τους, σὰν τότε τὸ '21, οἱ «Κλέφτες» τοῦ 20οῦ αἰῶνα, τ' ἀντάρτικα δηλαδὴ τμήματα.

Σὲ χρόνια σκλαβιάς, σὰν νιώσει ὁ Ἕλληνας λιγάκι ἀγέρι λευτεριάς νὰ τοῦ δροοῖζῃ τὸν πόνο τὸν ἀθάσταχτο, τότε

=====

**Τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ Π. Παπανικελάου, λόγῳ πληθῶ-
ρας ὕλης ἀναβάλλεται διὰ τὸ ἐπόμενο τεῦχος.**

=====

χαίρεται διπλά. Γίνεται περισσότερο ελεύθερος, στη σκέψη και στην πράξη. Αυτό έγινε και με τους κατοίκους του χωριού. "Εβγαλαν την 'Ανάσταση, έψησαν τ' άρνιά τους, έφωγαν και ήπιαν και τὸ απόγευμα, μετά την 'Αγάπη, βγήκαν στὸ χοροστάσι τοῦ χωριού, γιὰ νὰ χορέψουν λεβέντικους χορούς, ὅπως πάντα τὸ συνήθιζαν σὲ χρόνια ελεύθερα. Βάσκανη μοίρα, ὅμως, τοὺς ετοίμαζε κάτι τρομερό. 'Ενῶ οἱ κάτοικοι γλεντούσαν καὶ χαίρονταν τὴ λευτεριά τους, οἱ ναζῆδες παρακολουθοῦσαν μὲ διόπτρες ἀπὸ κάποιο ὕψωμα πάνω ἀπ' τὴ Γραβιά (ἀπ' τὸν Παλιοχλωμό), ὅλη αὐτὴ τὴ χαρά, ποὺ τὴν ἄλλη κιόλας ἡμέρα θὰ τὴν μετέτρεπαν σὲ κόλαση.

Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἀπόφασή τους, ποὺ εἶχαν πάρει τὸ Γενάρη. Σὰν προχώρησε ἡ νύχτα τῆς Λαμπρῆς, ἔφτασε ἡ φοβερὴ εἰδηση, ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἔσκυον γιὰ τὸ χωριό. Μετὰ τὸ γλέντι καὶ τὴ χαρὰ ἔρχεται ἡ συμφορά. Καὶ διόλεξαν τὴν πιὸ μεγάλη ἡμέρα τῆς χριστιανοσύνης γιὰ τὴν ἐπιδρομὴ τους. Νόμισαν πὼς θάβρισκαν μεθυσμένους καὶ ἀνήμερους ν' ἀντισταθοῦν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ζοῦσαν λεύτεροι ἐκεῖ ψηλὰ στὴ Γκιώνα. "Ὅμως γελάστηκαν!

"Ὅλη τὴ νύχτα οἱ κάτοικοι ἔφτιαχναν μπόγους ἀπὸ ρούχα, γέμιζαν σακιά μὲ γεννήματα καὶ τᾶχναν στὰ καταφύγια, ποὺ ἀπὸ καιρὸ εἶχαν φτιάξει ἢ τὰ πήγαιναν ἔξω στὰ χωράφια καὶ τὰ τρύπωναν μέσα σὲ πατουλιές. "Εβλεπαν τὴν καταστροφὴ ποὺ πλησίαζε καὶ τόχαν πάρει ἀπόφαση.

Πολλὲς ἑκατοντάδες ἦταν οἱ ὀρδὲς τῶν Οὐννων, ποὺ περπατοῦσαν ὅλη νύχτα, γιὰ νὰ μᾶς πιάσουν στὸν ὕπνο... Σ' αὐτὴ τὴν ἐπιδρομὴ πῆραν μέρος, ἐκτός ἀπ' τοὺς Γερμανοὺς, καὶ πολλοὶ μισθοφόροι ἀπὸ διάφορες ἐθνικότητες. Χαρακτηριστικὴ ἦταν ἡ παρουσία τῶν 'Αραπάδων τοῦ Μαρόκου. Ὁ Σουλτάνος, τότε τὸ '21, κάλεσε τὸν 'Ιμπραήμ μὲ τοὺς Αἰγυπτίους του, γιὰ νὰ πνίξει τὴν 'Επανάσταση. Καὶ τώρα οἱ Οὐννοι ἔφεραν τοὺς 'Αραπάδες, γιὰ νὰ πνίξουν τὴ φωνὴ τῶν 'Ελλήνων, ποὺ τόλμησαν νὰ Ζήσουν ελεύθεροι.

Κατὰ τὶς 3 τὴ νύχτα ἀκούστηκαν οἱ πρῶτοι πυροβολισμοὶ ἀπ' τὸν "Αι-Τρύφωνα, ποὺ οἱ ναζῆδες ἔπесαν πάνω στ' ἀντάρτικο φυλάκιο. Οἱ θάρβαροι λούφαξαν ἐκεῖ, ὥσπου νὰ ξεμερώσουν. Τ' ἀντάρτικα φυλάκια συμπύχθηκαν καὶ ξεμερώνοντας ἄρχισε φοβερὴ ἡ συμπλοκή. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ἔφυγαν πρὸς τὴ Γκιώνα ἢ στὰ γειτονικά χωριά (Δρέμισσα, Πυρά, Μαυρολιθάρη). Κατὰ τὶς 10 τὸ πρῶ οἱ Γερμανοὶ πάτησαν τὸ χωριό.

"Ἡ πρώτη τους δουλειὰ ἦταν νὰ σκορπιστοῦν σ' ὅλο τὸ χωριὸ καὶ ν' ἀρχίσουν τὴ λεηλασία. Βρῆκαν ψητὰ ἄρνιά, ποὺ εἶχαν μείνει ἀπ' τὴν πρώτη ἡμέρα καὶ θαρέλια γεμάτα μὲ γλυκόπιστο κρασί, γιὰ νὰ πέσουν σὲ κραιπάλη ἀπ' τὸ μεθύσι. "Ὅλη τὴν ἡμέρα λεηλατοῦσαν τὰ σπιτία, κυρίως οἱ μισθοφόροι, ἀνοίγαν μπαούλα καὶ ἄρπαζαν ὅ,τι πολυτιμώτερα κειμήλια κρύβονταν ἐκεῖ μέσα (ἀσημικὰ κ.ἄ.). Συγκέντρωναν προίκες κοριτσιῶν στὴν πλατεία, γιὰ νὰ μοιράσουν τὴ λεία σὰν τὰ ὄρνια. Συγκέντρωσαν καὶ ὅλα τὰ ζωντανὰ (κασιέκες, βόδια, μουλάρια καὶ γαϊδούρια), γιὰ νὰ μεταφέρουν τὴν ἅ'λη ἡμέρα στὴ Γραβιά ὅλο τὸ θιὸς τῶν κατοίκων, ποὺ θάλθηκαν ν' ἀφανίσουν μέσα σὲ λίγες ὥρες.

"Ἡ νύχτα ποὺ πέρασε (17 πρὸς 18 'Απριλίου), ἦταν φριχτὴ γιὰ τοὺς λίγους κατοίκους, ποὺ ἔκαναν τὴν ἀπερισκέψια νὰ μείνουν στὸ χωριό. Ἦταν μιὰ νύχτα ποὺ «τὴν τρέμει ὁ λογισμός». Οἱ μισθοφόροι τῶν ναζῆδων, κυρίως οἱ 'Αραπάδες, γυρίζουν στὰ σπιτία καὶ ρίχνονται στοὺς ἀνθρώπους σὰν κτήνη. Συναντοῦν ὅμως τὴν ἠρωικὴ ἀντίσταση τῶν κατοίκων, ποὺ τοὺς ἀποκροῦν ἀποτελεσματικὰ μὲ ξύλα, ρόπαλα καὶ σίδερα, ὥσπου Ἐγγλιστροῦν ἀπ' τὴν κτηνωδία τους.

"Ὅσοι βρέθηκαν στὸ χωριὸ κι ἔζησαν αὐτὴ τὴν τραγικὴ νύχτα τοῦ χαλασμοῦ, τρομάζουν καὶ τώρα ἀκόμα στὴ θύμησή της. Τὶ θὰ μπορούσε περισσότερο ἀπὸ μιὰ τέτοια νύχτα νὰ ἐμπνέσῃ ἓνα Δάντη, γιὰ νὰ γράψῃ τὴν «Κολασή» του;

Καὶ ὁ ἐπίλογος σ' αὐτὸ τὸ φοβερὸ χρονικὸ τοῦ χαλασμοῦ ἦταν στὶς 18 'Απριλίου 1944, ἡμέρα Τρίτη. Ὁ οὐρανὸς ἦταν πεντακάθαρος καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε λαμπρὸς σὲ γαλάζιο Καλοσκοπικὸ ὀρίζοντα, ποὺ ἐμελλε σὲ λίγῃ ὥρα νὰ σκεπαστῇ μὲ τοὺς καπνοὺς καὶ νὰ πάρῃ χρῶμα ματωμένο, καθὼς ἀκολουθοῦσε τὴ θλιβερὴ πορεία του πάνω ἀπ' τὴν καταστροφὴ, ποὺ γινόταν κάτω στὴ γῆ.

Οἱ ναζῆδες σκόρπισαν σ' ὅλο τὸ χωριὸ καὶ ρίχνοντας στὰ κατώγια ἐμπρηστικὴ σκόνη, μὲ μιὰ πιστολιὰ ἔβαζαν φωτιά καὶ σὲ λίγῃ ὥρα τὸ κάθε σπιτί γινόταν» παρανάλωμα πυρός».

'Εκείνη τὴν τραγικὴ ἡμέρα βρισκόμουν στὸ Μαυρολιθάρη. Καθὼς κοιτάζα ἀνήσυχος τὸν πεντακάθαρο ὀρίζοντα τοῦ χωριοῦ πίσω ἀπ' τὸ Ξεροβούνι, πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Καλοσκοπῆς, βλέπω κατὰ τὶς 8 τὸ πρωὶ ν' ἀνεβαίνουν κατακόρυφα στὰ μεσοῦρανα πυκνὲς μάζες καπνοῦ, σὰν βαρυφορτωμένα σύννεφα, σ' ὅλο τὸ μήκος τοῦ Ξεροβουνιοῦ (ἀπ' τὶς πλαγιὲς τῆς Γκιώνας ὡς τὴν Ψηλὴ-Ράχη). Κατάλαβα, ὅτι συντελεστὴκε ὁλοκληρωτικὰ ἡ καταστροφὴ τοῦ χωριοῦ.

'Απὸ 200 περίπου σπιτία γλύτωσαν —ίσως γιὰτὶ δὲν πῆραν φωτιά— πέντε, ποὺ κι' αὐτὰ τ' ἀποτελείωσαν τὸν Αὐγουστο, στὴν τελευταία τους ἐπιδρομὴ, ποὺ ἔκαψαν τὰ χωριά τοῦ Δήμου Καλλιέων.

Τόση ἦταν ἡ καταστροφικὴ μανία τῶν Οὐννων, ποὺ δὲν ἀρκέστηκαν νὰ κάψουν μονάχα τὰ σπιτία, ἀλλ' ὅπου κάποιος εἶχε παραμερίσει στὴν αὐλὴ ἢ σὲ κάποιο φράχτη κλινοσκεπόμενα καὶ ἄλλα εἶδη, τὰ ἔκαιγαν κι ἐκεῖνα, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ τίποτα.

Οἱ θάρβαροι φόρτωσαν στὰ μεταγωγικὰ ὅσα ἄρπαξαν ἀπ' τὴν Καλοσκοπὴ, μάζεψαν μπροστὰ καὶ τὰ ζωντανὰ τοῦ χωριοῦ καὶ κατηφόρησαν πρὸς τὸν κάμπο. Ἡ μαύρη φάλαγγα, ἀφοῦ καταλήστεψε τὸ χωριὸ καὶ τὸ παρέδωκε στὶς φλόγες, ἔφυγε κουβαλώντας κι ὅλο τὸ θιὸς τῶν κατοίκων. Μαζί τους πῆραν καὶ τοὺς χωριανούς 'Αθανάσιο Τομαρᾶ (Τοιαμτσιούρη) καὶ Θύμιο Μώρη (Μαλαμούλη), ποὺ τοὺς ἐκτέλεσαν κάπου κοντὰ στὸ χάνι Ζαγγανά.

Τὸ μεσημέρι τῆς Τετάρτης εἶχε συντελεστῇ πιά ἡ καταστροφὴ. Οἱ καπνοὶ ἄρχισαν ν' ἀραιώνουν καὶ μόνο ἀποκαΐδια ἀπέμειναν. Τὰ ὑπόγεια καταφύγια —ὅσα δὲν ἀνακάλυψαν οἱ ναζὶ γιὰ νὰ λεηλατήσουν— εἶχαν πυρακτωθῇ ἀπ' τὴ δυνατὴ φωτιά καὶ μόλις πρόφτασαν νὰ γλυτώσουν τὰ κρυμμένα ὑπάρχοντά τους, ὅσοι βρέθηκαν ἐκεῖ μετὰ τὴν καταστροφὴ.

Ἰτίποτα δὲν ἀπέμεινε ὄρθιο! Μονάχα ντουβάρια καπνισμένα κι ἐρειπωμένα ἔβλεπε κανεὶς, σὰν λείψανα ἀπὸ μιὰ θλιβλικὴ καταστροφὴ!

'Εκεῖνο, ὅμως, ποὺ ἔμεινε ἀκμαῖο ἦταν τὸ ἠθικὸ τῶν κατοίκων. Σὰν συγκεντρώθηκαν μετὰ τὸ χαλασμὸ καὶ πῆραν μιὰν ἀνάσα ἀπ' τὸν ελεύθερο ἀέρα τοῦ χωριοῦ, ἐπανελάβαν τὴ φράση ποὺ εἶπαν οἱ "Ελληνες τοῦ '21, ὅταν οἱ Τοῦρκοι ἔκαψαν τὴ Λειβαδιά, μὲ τὰ πολλὰ νερά: «Τὸ Κεφαλόβρυσο δὲν τόκαψαν οἱ θάρβαροι. Ὅλα θὰ Ξαναγίνουν!».

Τὴν ἴδια στιγμὴ ρίχτηκαν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ γιὰ τὴ λευτεριά. Πρῶτα νὰ στεγάζουν τὰ κεφάλια τους καὶ ὕστερα νὰ ριχτοῦν στὰ χωράφια γιὰ τὴν παραγωγή. "Ἄλλοι στεγάστηκαν κάτω ἀπὸ κάποια φύλλα τσίγκου, ποὺ εἶχαν στὰ κοτέσια τους, ἄλλοι ἔφτιασαν καλύβες ἀπὸ κλαδιά (λασοῦδια) ἐλάτου καὶ ἄλλοι στεγάστηκαν ὁμαδικὰ σὲ σπιτία, ποὺ γλυτώσανε ἀπ' τὴ φωτιά.

Ὁ καιρὸς, ὅμως, δὲν βοήθησε τοὺς κατοίκους σ' αὐτὲς τὶς δύσκολες στιγμές. "Ἀρχισαν πολυήμερες ἀνοιξιᾶτικες βροχές. Μὰ ἡ καρδιά ἀντέχει καὶ τὰ νεῦρα ἀτσάλωνονται. Στὶς ἀρχὲς τοῦ Μάη ἔριξε καὶ λίγο χιόνι. Μάλιστα ἀπ' τὸ κρύο πέθανε κι ἓνα βρέφος τοῦ Βαγγέλη Αὐγερινοῦ.

Οἱ στερήσεις καὶ ἡ πείνα δὲ λύγισαν τοὺς χωριανούς. Σὲ λίγες ἡμέρες ἔφτασαν ἀπ' τὴν 'Αθήνα οἱ πρῶτες βοήθειες σὲ κλινοσκεπόμενα, μαγειρικά σκεύη, τρόφιμα, ποὺ ἔστειλε ἡ αὐτοσχέδια 'Επιτροπὴ τῶν Καλοσκοπιτῶν (Κολιαίων

καὶ τοῦ γιαιτροῦ Κατσανιώτη).

Ἐφτασε τὸ καλοκαίρι καὶ ἡ Ζωὴ πῆρε κάποιο ρυθμό. Μά, Ἐσφνικά οἱ Γερμανοὶ τὸβαλαν καὶ πάλι στὸ σημάδι τὸ χωριό, μὲ τὰ κανόνια τους ἀπὸ τὸν κάμπο. Πότε ἡμέρα καὶ πότε νύχτα, ὅταν θυμοῦνταν πὼς Ζοῦν ἐλεύθερα οἱ κάτοικοι ἐκεῖ πάνω, σημάδευσαν καὶ κατέσκαφταν τὸν τόπο μὲ τίς ὀβίδες τους. Μὰ οἱ χωριανοὶ τίποτα δὲ φοβοῦνταν πιά. Τὸν πόλεμο τὸν εἶχαν πανηγύρι. Ὅλη τὴν ἡμέρα δούλευαν στὰ χωράφια τους καὶ τὸ βράδυ ἀποτραβιοῦνταν στὶς Σπουργιές (μέρος ἀπυρόβλητο), γιὰ νὰ ξεκουράσουν τὸ κόκκαλό τους. Τὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς ἂν τύχαινε κανένας Ἐσφνικός βομβαρδισμὸς ἀπὸ ὀβίδες, κρύβονταν πίσω ἀπὸ βράχους (στὸν Ἄι-Γιαννάκη) ἢ πίσω ἀπὸ ντουβάρια, ὥσπου νὰ σταματήσουν οἱ κανονιές.

Ἡ δοκιμασία αὐτὴ κράτησε ὡς τὸν Αὐγουστο, πού οἱ να-ζῆδες ἔκαναν τὴν τελευταία τους ἐπιχείρηση στὰ ὄρεινὰ χωριά. Ὑστερα γκρεμοσακίστηκαν κι ἔφυγαν γιὰ τὸν τόπο τους, τότε πού οἱ σύμμαχοι χτύπησαν τὸ θεριὸ μέσ στη φωλιά του!

Πὼς νὰ ἔσχάσουμε ὅλοι ἐμεῖς, πού ζήσαμε ὅλη τὴ ναζιστικὴ θηριωδία, ὅλες ἐκεῖνες τίς φοβερὲς δοκιμασίες, τότε πού ἡ βία πάλευε σκληρὰ νὰ ὑποτάξῃ τὴν ἐλευθερία τῶν λα-ῶν; Καὶ πὼς νὰ μὴ διηγούμαστε στὴ σημερινὴ γενιὰ τὴ φρίκη καὶ τὴν καταστροφή ἐνὸς ὁδικοῦ πολέμου;

Οἱ νέοι μας πρέπει νὰ θυμοῦνται τὰ ὅσα ἡ δικὴ μας γενιὰ πέρασε καὶ δικομάστηκε σκληρὰ. Καὶ γιὰ νὰ θυμοῦνται δὲν πρέπει νὰ ἔσχουν.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΣΙΑΚΟΣ

ΔΑΣΟΝΟΜΕΙΟΝ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1970 ἔδρευε στὸ χωριό μας ἰδιαίτερη ὑπηρεσία τοῦ Δασαρχείου Ἀμφίσσης: Τὸ Δασονομεῖο Καλοσκοπῆς μὲ προσωπικὸ δύο δασονόμους, δύο δασοφύλακες καὶ ἕνα θηροφύλακα.

Οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Δασονομείου ἐπεκτείνονται καὶ στὰ γειτονικά χωριά Σλήθο, Οἶνοχώρι, Πυρά, Κα-στρώτισα, Μουσουνίτσα κ.ἄ.

Οἱ ὑπηρεσίες πού ἔχει προσφέρει στὸ χωριό μας τὸ Δασονομεῖο εἶναι ἀξιόλογες, διότι μὲ ἐνέργειες τῶν ὑπαλλήλων του ἔγινε ἡ ἀναδάσωση τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ξηροβουνίου ἀπὸ Κεφαλόθρυσο μέχρι Μνήματα καὶ τῆς περιοχῆς Καρβινόρεμα. Οἱ ἐκτάσεις αὐτὲς ἔχουν φυτευθῇ μὲ ἔλατα, πεύκα, σπάρτα, ἄκκα-κίες, περίπου 130.000 δενδρύλλια.

Στὸ Δασονομεῖο χρωστάμε πολλὰ ἔργα τοῦ χωριοῦ μας, ὅπως τὴν ἀξιοποίηση τῶν πηγῶν Κεφαλόθρους, Κρύας Βρύσης, τὴ διάνοιξη τῶν δασικῶν δρόμων Κο-ρακοφωλιάς—Προφήτη Ἡλία, Μνήματα—Τράκας.

Προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας εἶναι ὁ κ. Δημήτριος Ἀνδρεόπουλος, Δασονόμος ὁ κ. Κων. Κοκκίνης, Δασοφύλακες οἱ κ.κ. Γεώργιος Γεωργίου, Εὐστάθιος Κον-τολάτης, Γεώργιος Κοντοδήμας. Χρὴθ θηροφύλακα ἐκ-τελεῖ ὁ κ. Χρῆστος Καραγιάννης.

Αὐτὸ τὸ πρόχειρο ἐνημερωτικὸ σημείωμα δὲν πε-ριέχει ἴσως κανένα στοιχεῖο ἄγνωστο. Ὅσο καὶ ἂν ψάξῃ κανεὶς στὰ ἀρχεῖα τοῦ Δασονομείου καὶ τοῦ Ὑ-πουργείου Γεωργίας δὲν θὰ θρῇ τὴ ζεστασιά καὶ τὴν ἔκφραση τῆς ἀγάπης τῶν ἀνθρώπων πού ὑπηρετοῦν στὴ μικρὴ αὐτὴ ὑπηρεσία καὶ ἀποτελοῦν γιὰ τὸ χωριό μας μιὰ ζωντανὴ ἐκδήλωση κοινωνικοῦ ἔργου. Στους ἀνθρώπους αὐτοὺς χρωστάμε ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ.

.....
Τυπογραφικὴ ἐπιμέλεια:

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Ι. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

.....

ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Τὸ τεχνικὸν ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ. ΚΟΛΛΙΑ

Χαλκοκονδύλη 19 - Τηλ. 537.701 - 6427.322
Ἀθῆναι, σὰς προσφέρει ὅλα τὰ μέσα ἐκεῖ-
να πού θὰ σὰς κάνουν πιὸ ἄνετη τὴ Ζωή
σας μὲ τίς εὐκολίες πού σὰς ἐξυπηρετοῦν.

- 1) ΣΑΣ ΒΓΑΖΕΙ ΑΔΕΙΑ καὶ ΚΤΙΖΕΙ στὸ οἰκόπεδό σας καὶ σὰς παραδίδει τὸ κλει-
δί τοῦ σπιτιοῦ σας.
- 2) ΚΑΝΕΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ στὸ σπίτι σας πού
δὲν σὰς ἐπαρκεῖ.
- 3) ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΝΕΙ τὸ σπίτι σας ἀπὸ οἰ-
ανδήποτε ἐργασία.
- 4) ΣΑΣ ΚΑΝΕΙ κάθε συμπλήρωση ἢ ἀφαί-
ρεση πού δὲν χρειάζεσθε.
- 5) ΣΑΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ καὶ σὰς στολίζει
τὰ σπίτι σας μὲ ὅ,τι ἐπιπλα καὶ σκευὴ
Ζητήσετε.
- 6) ΣΑΣ ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΖΕΙ γιὰ ὅ,τιδὴποτε.
- 7) ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΕΙ κάθε εὐκολία πληρω-
μῆς, ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΑ, ΔΑ-
ΝΕΙΑ ἀπὸ οἰανδήποτε προέλευση.

Διὰ τὸ Τεχνικὸν Γραφεῖον

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΚΟΛΛΙΑΣ

Χαλκοκονδύλη 19 ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ. 537.701 - 6427.322

ΤΑ ΑΠΟΔΗΜΗΤΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ

Μὲ τίς πρῶτες ἀνοιξιάτικες μέρες τοῦ Ἀπριλίου οἱ συνταξιούχοι πού εἶχαν ἀπὸ τὸ φθινόπωρο ἐγκαταλεί-
ψει τὸ χωριὸ ἄρχισαν, σὰν τὰ ἀποδημητικά πουλιά, νὰ
ἐπιστρέφουν γιὰ νὰ ξεκαλοκαιριάσουν.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού θὰ προτιμήσουν τὴν καλο-
καιριάτικη δροσιά, τίς θόλτες στὸ Κεφαλόθρυσο, τὴν
Κακοτράχη, τὴν περιποίηση κανενὸς κήπου ἢ κοντι-
νῶν χωραφιών, εἶναι οἱ Θεμιστοκλῆς Τσοκάς, Γιώργος
Θεοχάρης, Δημήτριος Ἀντωνίου, Γιάννης Καλατζῆς,
Δημήτριος Χαμηλός, Νίκος Τσόχλας, Ἀνδρέας Τσιρῶ-
νης, Εὐάγγ. Βλάχος, Μαγδαληνὴ Μαλεβίτση, Παναγ.
Χαβελές, Φωτεινὴ Μαλεβίτση, Ἀντώνης Πασσαλῆς,
Παναγ. Σκεπετάρης, Σταθοῦ Καραμήτριναι, Παρ.
Χαϊλέραινα καὶ ἄλλοι.

Στὴ διάρκεια τοῦ χειμῶνα εἶχαν μείνει πίσω, σὰν
τοὺς ἀκρίτες τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, οἱ φρουροὶ τοῦ
χωριοῦ, οἱ 150 ψυχές πού φύλαξαν μὲ ἀγάπη τὰ ὄγια
χώματα γιὰ νὰ τὰ θροῦμε τώρα τὴν ἀνοιξὴ ἔτοιμα
καὶ νὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν.

Στὸ μεταξύ, καὶ οἱ λίγοι τσοπάνηδες τοῦ χωριοῦ
Παν. Κωστοῦρος, Κώστας Βλάχος, Παναγιώτης Μώ-
ρης, θὰ ἐγκαταλείψουν πιά τὰ χαμηλῶματα τοῦ Λιθό-
πυργου καὶ τῆς Σμίξης, γιὰ νὰ ἀνέβουν στὶς Βρύ-
ζες, τὴν Ἀγιά Τριάδα καὶ τὴν Τράκα, γιὰ νὰ περά-
σουν τὸ καλοκαίρι τους.